

Kārsavas novada Teritorijas plānojums 2012.-2024.gadam
apstiprināts ar Kārsavas novada domes
2012. gada 22.oktobra lēmumu Nr.12, §10
„Par Kārsavas novada Teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam
apstiprināšanu un saistošo noteikumu Nr. 19 izdošanu”

SIA „LMR project”
Reģ. Nr. 42403027284
Adrese: Dārzu iela 72 – 26,
Rēzekne, LV - 4601
Tālr.: 25469085
E-pasts: lmr_project@inbox.lv

Kārsavas novada pašvaldība
Reģ. Nr. 90000041258
Adrese: Vienības iela 53, Kārsava,
Kārsavas novads, LV-5717
Tālr.: 6581390; fakss: 65781395
E-pasts: dome@karsava.lv
Mājas lapa: www.karsava.lv

KĀRSAVAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS

2012. – 2024. GADAM

IV SĒJUMS

STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

VIDES PĀRSKATS

Kārsavas novada domes priekšsēdētāja

Ināra Silicka

SIA „LMR project” valdes priekšsēdētājs

Aleksandrs Verpakovskis

Rēzeknē, 2012

Saturs

Terminu skaidrojums	3
Ievads	4
1. Teritorijas plānojuma mērķi, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	5
1.1. Teritorijas plānojuma mērķi	5
1.2. Īss satura izklāsts.....	5
1.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	7
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra	9
2.1. Vides pārskata mērķi, galvenie pamatprincipi un metodes.....	9
2.2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas	9
2.3. Sabiedrības līdzdalība	10
3. Esošā vides stāvokļa apraksts	11
3.1. Kārsavas novada vispārējs raksturojums	11
3.2. Piesārņojošo darbību atļaujas.....	11
3.3. Atmosfēras gaisa kvalitāte	13
3.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte	14
3.5. Pazemes ūdeņu kvalitāte	16
3.6. Notekūdeņu ietekme uz vidi	18
3.7. Atkritumu ietekme uz vidi	19
3.8. Potenciāli piesārņotās vietas	20
3.9. Ģeotehniskie procesi un derīgie izraktenī	20
3.10. Mežu un purvu teritorijas	21
3.11. Lauksaimniecības teritorijas	25
3.12. Aizsargājamās dabas teritorijas.....	25
3.13. Iespējamās izmaiņas, ja Teritorijas plānojums netiktu īstenots	26
4. Vides stāvoklis teritorijās, kuras Teritorijas plānojums var būtiski ietekmēt.....	28
5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas.....	29
6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	30
6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	30
6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	31
7. Plānošanas dokumentu iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums.....	34
8. Plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskas ietekmes uz vidi novērtējums.....	35
9. Iespējamie risinājumi ietekmes uz vidi mazināšanai	40
10. Iespējamie kompensēšanas pasākumi	41
11. Iespējamā pārrobežu ietekme	42
12. Stratēģiskā novērtējuma veikšanas apraksts	43
13. Paredzētie pasākumi Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai	44
Kopsavilkums	45
Literatūra un informācijas avoti.....	47
Pielikumi.....	48
Pielikumu saraksts.....	48

Terminu skaidrojums

Ietekme uz vidi	paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību
Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT)	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas
Natura 2000 teritorija	Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā izveidots uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas. Tas nozīmē, ka katra ES dalībvalsts veido savu teritoriju sistēmu, kas ir visas „lielās” sistēmas daļa
Paredzētā darbība	aprikojuma un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, būvniecība, teritoriju plānojumu izstrādāšana, dabas resursu ieguve vai izmantošana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi
Publiskā apspriešana	ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās)
Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN)	procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes samazināšanai un novēršanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā
Vides pārskats	atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk - plānošanas dokumenti), vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu

Ievads

Vides pārskats sagatavots, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļas prasībām un saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” nosacījumiem.

Vides pārskatā izvērtēta Kārsavas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi. Teritorijas plānojuma Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veicas un Vides pārskatu sagatavoja SIA „LMR project” eksperti sadarbībā ar pašvaldības norīkoto darba grupu, pašvaldības speciālistiem, vadību un deputātiem, sadarbojoties ar Teritorijas plānojuma izstrādātājiem SIA „Sustainable Advanced Solutions”, iesaistot izstrādes procesā dažādu valsts un pašvaldības iestāžu un institūciju pārstāvjus, ņemot vērā sabiedrības intereses.

Kārsavas novada teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai. Teritorijas plānojums tiek izstrādāts, lai tālākas teritorijas attīstības un apsaimniekošanas gadījumā, būtu skaidri noteiktas un definētas teritorijas izmantošanas iespējas, atļautās un aizliegtās darbības, lai teritorija būtu droša vide jaunām investīcijām un projektiem

Vides pārskatā sniegts pārskats par nacionālajiem un starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem, sniegts esošais vides stāvokļa apraksts Kārsavas novada teritorijā, raksturotas galvenās vides problēmas, būtiskākie vidi piesārņojošie objekti. Pārskatā sniegts īss plānošanas dokumenta raksturojums, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras raksturojums. Vides pārskatā izvērtētas plānotās darbības un to ietekme uz vidi, raksturoti pasākumi monitoringa nodrošināšanai.

Kārsavas novada teritorijas plānojums 2012. – 2024. gadam un Stratēģiskās ietekmes uz vidi pārskats izstrādāts ar Eiropas Sociālā Fonda atbalstu darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība”, 1.5. prioritātes „Administratīvās kapacitātes stiprināšanā” 1.5.3. pasākuma „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību administratīvās un attīstības plānošanas kapacitātes stiprināšana 1.5.3.2. aktivitātes „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību plānošanas kapacitātes paaugstināšana” ietvaros un kalpos ne tikai kā pamats turpmāko politiku un rīcību noteikšanai novadā, bet arī kā instruments turpmākai investīciju piesaistei. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir neatņemama procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

1. Teritorijas plānojuma mērķi, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

1.1. Teritorijas plānojuma mērķi

Teritorijas plānojums tiek izstrādāts, lai tālākas teritorijas attīstības un apsaimniekošanas gadījumā, būtu skaidri noteiktas un definētas teritorijas izmantošanas iespējas, atļautās un aizliegtās darbības, lai teritorija būtu droša vide jaunām investīcijām un projektiem.

Kārsavas novada teritorijas plānojumā 2012. – 2024. gadam saskaņo valsts pārvaldes institūciju un vietējo pašvaldību intereses, kā arī vispārējās teritoriālās, sociālās, ekonomiskās, vides un kultūras intereses novada teritorijā un ietver prasības teritorijas un resursu izmantošanai.

Teritorijas plānojums ir svarīgs instruments katras pašvaldības attīstības programmas mērķu sasniegšanai, piešķirot tiem teritoriālu dimensiju. Teritorijas plānojums formulē teritoriālās attīstības iespējas, nosaka atļauto un plānoto teritorijas izmantošanu.

Izstrādājot Kārsavas novada teritorijas plānojumu, tika ņemts vērā, ka teritoriālā plānošana ir uzskatāma par līdzekli, ar kura palīdzību iespējams regulēt sabiedrības mijiedarbību ar vidi, izvirzīt nosacījumus un prasības atsevišķu vides aizsardzības problēmu risināšanai, tātad ar teritorijas plānošanu paredzēts veikt preventīvās aizsardzības funkcijas.

Plānošanas dokumenta – Kārsavas novada teritorijas plānojuma – galvenais uzdevums ir noteikt vispiemērotāko Kārsavas novada teritorijas izmantošanu un labākos veidus, kas veicinātu saimnieciskās darbības attīstību pagasta teritorijā, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības un pašvaldības, vietējo iedzīvotāju, zemes īpašnieku un lietotāju intereses, lai sasniegtu sekojošus mērķus:

- ✓ Radīt pamatu ilgstošai un stabilai ekonomiskajai attīstībai, balstoties uz ilgtspējīgas attīstības principiem, saskaņojot ekonomiskos, sociālos un vides jautājumus;
- ✓ Sadarboties ar blakus esošām pašvaldībām, lai kopīgi darbotos dažādu projektu realizācijā.

Plānošanas dokumentā ir arī noteikti *attīstības mērķi pa nozarēm*:

1. Radīt infrastruktūru, kas labvēlīga uzņēmējdarbības, tai skaitā lauku tūrisma attīstīšanai un vietējo iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanai;
2. Veidot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai, kas veicinātu dažādu tautsaimniecības nozaru izaugsmi, tai pat laikā būtiski neietekmējot apkārtējo vidi;
3. Radīt optimālus apstākļus katra pagasta iedzīvotāja iespējam iegūt kvalitatīvu izglītību un pamatus profesionālajai izaugsmei;
4. Saglabāt un racionāli izmantot dabas resursus un kultūrvēsturisko mantojumu, ainaviskās vērtības un vides kvalitāti, kas ļautu izmantot šo teritoriju tūrismam un rekreācijai, atjaunojot tradicionālo dzīvesveidu un attīstot ekonomiskos apstākļus;
5. Radīt apstākļus un veicināt sociālās sfēras un veselības aprūpes attīstību, nodrošināt atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas.

1.2. Īss satura izklāsts

Teritorijas plānojums sastāv no:

- 1) I sējums - Paskaidrojuma raksts;
- 2) II sējums - Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- 3) III sējums - Grafiskā daļa;
- 4) IV sējums – Vides pārskats;**
- 5) V sējums - Pārskats par Kārsavas novada teritorijas plānojuma izstrādi (2.daļās).

Paskaidrojuma rakstā apskatīti teritorijas plānojuma izstrādes nosacījumi, izvērtēti agrāk izstrādātie plānošanas dokumenti, aprakstīti plānošanas principi. Paskaidrojuma rakstā Kārsavas novada pašreizējās situācijas raksturojums un teritorijas attīstības priekšnoteikumi – šajā daļā analizēti novada attīstības resursi. Šajā daļā apzinātas problēmu vietas un vizuāli jūtīgās vietas pagasta telpiskajā attīstībā, kā arī pašreizējās vērtības, aprakstīts Kārsavas novada perspektīvās attīstības redzējums, pilsētas, ciemu un lauku teritoriju loma un intereses teritorijas attīstības un plānošanas jautājumos nacionālajā, kā arī reģionālajā un novada kontekstā.

Paskaidrojuma raksta sagatavošanā izmantoti Kārsavas novada domes, Malnavas pagasta pārvaldes, Goliševas pagasta pārvaldes, Mežvidu pagasta pārvaldes, Mērdzenes pagasta pārvaldes, Salnavas pagasta pārvaldes, Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes, Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras rīcībā esošie un valsts statistikas dati. Plānojums tapis sadarbībā ar valsts iestādēm un uzņēmumiem, ņemot vērā iedzīvotāju priekšlikumus.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ir Kārsavas novada teritorijas plānojuma daļa, kas nosaka prasības zemesgabaliem, to apbūvei, teritorijas labiekārtošanai un citādi apsaimniekošanai, atbilstoši Kārsavas novada teritorijas plānojumā noteiktajai visas teritorijas un atsevišķu tās daļu atļautajai izmantošanai. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka zemes īpašnieku vai valdītāju tiesības un pienākumus attiecībā uz viņu īpašumā vai lietojumā esošā zemesgabala izmantošanu. Apbūves noteikumi saskaņā ar novada teritorijas plānojumu nosaka apbūvēšanas principus un projektēšanas un būvdarbu veikšanas kārtību.

Novada teritorijas plānojuma Grafiskās daļas sagatavošanai kā pamatkarte izmantota Latvijas ģeodēziskajā koordinātu sistēmā LKS - 92 TM izstrādātā karte, izmantojot Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras vienkāršoto topogrāfisko karti mērogā M 1:10 000. Teritorijas plānojuma izstrādāšanā izmantotas arī ortofotokartes un zemes kadastra plāns.

Teritorijas plānojuma grafiskais materiāls tiek izstrādāts M 1:10000, detalizējot blīvi apdzīvotas vietas – Kārsavas pilsētu un ciemus – M 1:5000.

Kartēs grafiskā veidā parādīta pašreizējā situācija pagastā un plānotā (atļautā) izmantošana, attēlota esoša infrastruktūra un komunālā saimniecība, aizsargjoslas atbilstošo mēroga precizitātei, dabas objekti, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, pilsētas un ciemu robežas, kā arī cita informācija.

Pārskats par Kārsavas novada teritorijas plānojuma izstrādi veidots ar mērķi dokumentēt un atspeļot teritorijas plānojuma izstrādes gaitu un sabiedrības līdzdalību teritorijas plānojuma izstrādē. Tajā ietverts visa plānojuma procesa (sākot ar lēmuma pieņemšanas par teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu) un lietvedības dokumentu apkopojums – pašvaldības lēmumi, kas attiecas uz plānojuma izstrādāšanu, izsniegtie nosacījumi plānojuma izstrādāšanai, sabiedriskās apspriešanas materiāli, t.sk., priekšlikumi, kuri tika saņemti, uzsākot teritorijas plānojuma izstrādi, kā arī teritorijas

plānojuma izstrādes laikā līdz pagasta koncepciju sagatavošanai, ar plānojuma izstrādi saistītās publikācijas masu medijos.

Vides pārskata uzdevums ir analizēt teritorijas plānojuma atbilstību izvirzītajiem starptautiskajiem, nacionālajiem un reģionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un pamatnostādņēm, kritērijiem un spēkā esošiem normatīvajiem aktiem.

1.3. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Kārsavas novada teritorijas plānojums 2012.-2024.gadam tiek izstrādāts laika posmā, kas Kārsavas novadam ir izstrādāta un apstiprināta Kārsavas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam, kas ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments.

Attīstības programmas galvenais mērķis ir veidot pamatu Kārsavas novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai, t.i. uzlabot Kārsavas novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti, veidot līdzsvarotu novada teritorijas attīstību gan pilsētā, gan lauku teritorijā, sekmēt tā ekonomisko izaugsmi, sociālo stabilitāti un vides kvalitāti.

Attīstības programmu veido divi sējumi. Pirmais sējums saturiski sastāv no šādām sadaļām: pašreizējās situācijas raksturojums, SVID analīze un pārskats par iedzīvotāju līdzdalību attīstības programmas izstrādē. Pašreizējās situācijas raksturojums ietver katras nozares raksturojumu, aprakstot galvenās tendences un sniedzot vērtējumu par galvenajiem risinājumiem jautājumiem, iespējām un problēmām. Otro sējumu veido stratēģiskā daļa, rīcības plāns, investīciju plāns, īstenošanas uzraudzības kārtība. Stratēģiskā daļa izstrādāta, balstoties uz esošo situāciju un SVID analīzi un ietver Kārsavas novada definētās ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus. Rīcības plānā noteiktas konkrētās rīcības, nosakot izpildītājus un finanšu resursus. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtībā noteikts uzraudzības un ziņojuma sagatavošanas periodiskums, ziņojumā analizējamie uzraudzības rādītāji un tā kopējais saturs. Tas veicina programmas īstenošanu un pārskatīšanu.

Izstrādājot Kārsavas novada Attīstības programmu, tai tika piemērota stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kuras rezultātā izstrādāts Attīstības programmas Vides pārskats. Vides pārskata mērķi bija novērtēt esošo vides situāciju atbilstoši plānošanas dokumenta saturam un detalizācijas pakāpei, noteikt būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, kā arī sniegt rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā.

Vides pārskata 8.nodaļā ir izvērtētas Attīstības programmā plānotās projektu aktivitātes, to ietekme uz vidi. Novērtējums veikts Attīstības programmas detalizācijas ietvaros, pieņemot, ka visi paredzētie projekti tiks īstenoti, kā arī ņemot vērā normatīvo aktu prasības.

Izvērtējot visus plānotos projektus, tiek secināts, ka projektiem ir pozitīva ietekme uz vidi, cilvēku veselību. Daži projekti īstermiņa atstās negatīvu ietekmi uz apkārtējo vidi, taču ilgtermiņā tie būs pozitīvi, attīstot un modernizējot transporta infrastruktūru, ūdenssaimniecību.

Lielākā daļa projektu dos tiešu vai netiešu pozitīvu ietekmi uz vidi, tās objektiem. Nevieni no projektiem neparedz būtiski pasliktināt vides kvalitāti.

Kopumā, īstenojot Kārsavas novada Attīstības programmā ietvertos projektus, uzlabosies iedzīvotāju dzīves kvalitāte, labklājība un veselība.

Vides pārskatā ir iekļauta prasība - Īstenojot jebkuru projektu, ir jāievēro Kārsavas novada teritorijas plānojuma prasības plānotajai (atļautajai) teritorijas izmantošanai un pirms konkrēto projektu īstenošanas, ir jāizvērtē to atbilstība likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kurām jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, t.sk., ietekmes uz vidi sākotnējais novērtējums.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra

2.1. Vides pārskata mērķi, galvenie pamatprincipi un metodes

Kārsavas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir process, kura mērķis ir uzlabot plānošanas dokumenta kvalitāti, sagatavojot vides pārskatu, vērtējot to iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi un plānošanas procesā novērst vai mazināt dokumenta īstenošanas iespējamās negatīvās ietekmes uz apkārtējo vidi un tās kvalitāti, kā arī iesaistīt sabiedrību plānošanas procesā.

Vides pārskata mērķi ir novērtēt esošo vides situāciju atbilstoši plānošanas dokumenta saturam un detalizācijas pakāpei, noteikt būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, kā arī sniegt rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā.

Galvenie pamatprincipi Vides pārskata sagatavošanā ir vides aspektu integrācija attīstības plānošanas dokumentos, alternatīvu izvērtēšana un procesa pārskatāmība.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotās darba metodes:

- ✓ Esošās situācijas analīze;
- ✓ Konsultēšanās ar vides aizsardzības institūcijām;
- ✓ Plānotās situācijas analīze;
- ✓ Plānoto izmaiņu realizācijas ietekmes veida un būtiskuma novērtējums;
- ✓ Sabiedrības viedokļa noskaidrošana.

Vides pārskats sagatavots atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.), Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157 ”Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

2.2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats sagatavots, pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 30.03.2011. lēmumu Nr. 17 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Izstrādājot Vides pārskatu, ņemta vērā valstī esošā likumdošana.

Pirms Vides pārskata sagatavošanas notika konsultācijas ar Rēzeknes reģionālo vides pārvaldi un Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālo administrāciju par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību.

Vides pārskatā saturs veidots atbilstoši 23.03.2004. noteikumu Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 8. panta prasībām.

Vides pārskata izstrādē izmantoti šādi informācijas avoti:

- ✓ Institūciju elektroniskās datu bāzes (www.meteo.lv; www.vgd.gov.lv u.c.);
- ✓ Pašvaldības attīstības dokumenti (Kārsavas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam un Kārsavas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam 1.redakcija).

Pēc lēmuma pieņemšanas par Kārsavas novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam 1.redakcijaa un Vides pārskata 1.redakcijas nodošanu publiskai apspriešanai, abi dokumenti tiek iesniegti institūcijām atzinuma saņemšanai. Pēc atzinumu saņemšanas, dokumenti ir pilnveidoti un iesniegti atkārtotai institūciju izvērtēšanai, kā arī Vides pārskats iesniegts Vides pārraudzības valsts

birojam atzinuma sniegšanai. Ir saņemts Vides pārraudzības valsts biroja 10.10.2012. atzinums Nr. 29 „Par Kārsavas novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam Vides pārskatu”.

2.3. Sabiedrības līdzdalība

Sabiedrības līdzdalības kārtību pašvaldības attīstības procesā nosaka Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”. Noteikumi paredz sadarbības pārstāvju līdzdalību dažādos teritorijas plānojuma izstrādes posmos, piedaloties sabiedriskajās apspriedēs, iesaistoties darba grupās, vai arī teritorijas plānojuma izstrādes laikā par to paužot savu viedokli (mutvārdos, rakstiski).

Paziņojumi par publisko apspriešanu tika publicēti vietējā laikrakstos: „Latvijas Vēstnesis”, „Ludzas Zeme”, „Kārsavas novada vēstis” un pašvaldības mājas lapā, kā arī ievietota informācija Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā. Publiskās apspriešanas laikā tika rīkotas sabiedriskās apspriešanas sanāksmes katrā no pagastu pārvaldēm un pilsētā, kopumā 10 sanāksmes, kuru laikā klātesošie tika iepazīstināti ar izstrādāto Teritorijas plānojuma un Vides pārskata redakciju.

Izstrādātā Kārsavas novada teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam un Vides pārskata 1.redakcija tika iesniegta institūcijām atzinuma saņemšanai.

Institūciju nosacījumi un atzinumi, publikācijas presē, domes lēmumi, sabiedriskās apspriešanas materiāli un protokoli, kā arī pārējie ar izstrādes procesu saistītie dokumenti ir pieejami Kārsavas novada Teritorijas plānojuma 2012.-2024.gadam V sējumā – *Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.*

3. Esošā vides stāvokļa apraksts

3.1. Kārsavas novada vispārējs raksturojums

Kārsavas novads atrodas Latgales reģiona austrumu daļā, Latvijas pierobežā. Tā kopējā platība¹ aizņem 627 km².

Kārsavas novadu veido bijušā Ludzas rajona Kārsavas pilsēta, Goliševas, Malnavas, Mežvidu, Mērdzenes un Salnavas pagasti. Novada administratīvais centrs ir Kārsavas pilsēta. Tā atrodas 295 km (pa autoceļu) un 268 km (pa dzelzceļu) attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 100 km attālumā no Daugavpils, 38 km attālumā no Rēzeknes, 31 km no Ludzas. Lielākie ciemi novadā ir pagastu centri – Malnava, Mērdzene, Salnava, Goliševa, I Mežvidi, kā arī Bozova un Pudinova.

3.1. att. Kārsavas novada teritoriālais iedalījums un kaimiņu pašvaldības

Sagatavoja: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 20.04.2012.

Kārsavas novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A13 „Krievijas robeža (Grebņeva)-Rēzekne-Daugavpils-Lietuvas robeža (Medumi)” un dzelzceļa maģistrāle Daugavpils-Rēzekne-Kārsava-Krievijas robeža (Kārsava), kas ir starptautiskās dzelzceļa līnijas posms.

3.2. Piesārņojošo darbību atļaujas

Piesārņojums ir tāda tieša vai netieša emisijas ietekme uz vidi, kas var apdraudēt cilvēku veselību, nodarīt kaitējumu īpašumam, rada vai var radīt kaitējumu videi, tai skaitā ekosistēmām, traucēt dabas resursu izmantošanu vai citādi traucēt likumīgu vides izmantošanu. Piesārņojošas

¹ Valsts zemes dienesta dati, 01.01.2011.

darbības iedala A, B un C kategorijā, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi².

Kārsavas novada teritorijā ir izsniegtas astoņas B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas³.

3.1. tabula

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas

N.p.k.	Operators, atļaujas numurs	Darbības veids	Izsniegšanas datums	Derīguma termiņš
1.	Kārsavas novada pašvaldība (Goliševas pagasts) <i>RE09IB0034</i>	Ūdenssaimniecība	01.09.2009.	31.08.2014.
2.	Malnavas koledža <i>RE09IB0015</i>	Sadedzināšanas iekārta	20.05.2009.	19.05.2014.
3.	Kārsavas novada pašvaldība (Malnavas pagasts) <i>RE09IB0027</i>	Ūdenssaimniecība	17.07.2009.	16.07.2014.
4.	Salnavas pagasta padome <i>RE09IB0017</i>	Ūdenssaimniecība	26.05.2009.	25.05.2014.
5.	SIA „Kārsavas namsaimnieks” <i>RE12IB0008</i>	Ūdenssaimniecība	26.04.2012.	Uz visu iekārtas darbības laiku
6.	VID Latgales reģionālās iestādes Muitas kontroles punkts „Grebņeva” <i>RE09IB0036</i>	Bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas KB-75.91, sadedzināšanas iekārta	21.09.2009.	20.09.2014.
7.	Kārsavas novada pašvaldība (Mērdzenes pagasts) <i>RE10IB0014</i>	Ūdenssaimniecība	08.03.2010.	Uz visu iekārtas darbības laiku
8.	Kārsavas novada pašvaldība (Mežvidu pagasts) <i>RE10IB0058</i>	Ūdenssaimniecība	26.10.2010.	Uz visu iekārtas darbības laiku

Avots: Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvaldes informācija, 17.06.2011.

Kārsavas novada teritorijā laika posmā no 2003. gada ir izsniegti trīsdesmit četri C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi⁴. C kategorijas apliecinājumu saraksts ir dots 1. pielikumā.

² 15.03.2001. likums "Par piesārņojumu"(stājies spēkā 01.07.2001.) ar grozījumiem

³ Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvaldes informācija, 17.06.2011.

⁴ Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvaldes informācija, 17.06.2011.

Kārsavas novadā nav lielu ražošanas uzņēmumu, tādēļ nav izsniegta neviena A kategorijas atļauja. Arī B kategorijas atļaujas ir izsniegtas ūdenssaimniecības nodrošināšanai pagasta pārvadēs un valsts iestādēs, nevis ražošanas uzņēmumiem.

3.3. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Saimnieciskās darbības rezultātā rodas dažādu vielu izmeši gaisā:

- 1) Stacionāro avotu izmeši, kas rodas no siltumapgādes procesa – no katlu mājām, rūpnīcām.
- 2) Mobilo avotu izmeši, kas rodas no autotransporta.

Stacionāro avotu emisijas

No piesārņojošām vielām procentuāli vislielāko piesārņojumu rada oglekļa oksīds, putekļi un cietās daļiņas. Oglekļa oksīds pārsvarā rodas ķīmiski nepilnīgā sadegšanas procesā katlu mājās, bet cietās daļiņas un putekļi – katlumājas pelnos.

Novadā ikgadēju pārskatu (pēdējo 3 gadu periodā) par emisijām un izlietoto kurināmā daudzumu sniedz Mērdzenes, Mežvidu, Malnavas un Salnavas pagasta pārvaldes⁵ un SIA „Kārsavas namsaimnieks”.

3.2. tabula

Katlu māju emisija

Piesārņojums, tonnās	2008. gads	2009. gads	2010. gads
NO _x	4,1924	2,2467	6,6699
CO	6,4509	2,9255	12,7626
CO ₂	519,7619	132,8407	414,26
Cietās daļiņas	3,556	1,1959	6,2174
SO ₂	0,4563	0,2679	1,6721

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 25.07.2011.

Kā kurināmo Kārsavas novadā izmanto malku, šķeldu un ogles.

Centralizēta siltumapgāde ir Kārsavas pilsētā un Malnavas ciemā. Dažām pašvaldības iestādēm novada pilsētā un lauku teritorijā ir lokālā apkure.

Kārsavas pilsētas centralizēto siltumapgādes sistēmu, ko apsaimnieko SIA „Kārsavas namsaimnieks”, veido 4 katlu mājas, no kurām viena ir rezervē. Kopējais siltumtrašu garums pilsētā ir 1,8 km. Katlu māju jauda ir no 0,5 – 2,5 MWh, siltumenerģijas zudumi tīklos uir pamēram 10 %. Kā kurināmo izmanto malku un šķeldu.

Malnavas pagastā siltumapgādes tīkli ir Malnavas ciemā, kur Malnavas Koledžas katlumāja ar jaudu 3,6 MW nodrošina apkuri mācību un kopmītņu korpusiem, kā arī daudzdzīvokļu mājām. Atsevišķas katlumājas, ir Malnavas pagasta padomes un bērnu dārza ēkai, RKP “Grebņeva”, RKP “Kārsava”.

Mobilo avotu emisijas

⁵ LVĢMC datu bāze Nr.2 „Ūdens”, 17.07.2011.

Nozīmīgs mobilo avotu izmešu apjoms iespējams no valsts autoceļa A13 Krievijas robeža (Grebņeva) - Rēzekne - Daugavpils - Lietuvas robeža (Medumi), kas šķērso novada teritoriju. Satiksmes intensitāte ir pāri pār 3200 automašīnas diennaktī, no kurām apmēram 18% ir kravas automašīnas. Diemžēl piesārņojuma apjoms šajā apvidū netiek pētīts, tādēļ informācijas, cik liels piesārņojums rodas, nav.

Novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga - Sanktpēterburga, pa kuru notiek pasažieru un kravas satiksme. Vilcienu darbināšanai tiek izmantota dīzeļdegviela, kuras sadegšanas procesā radītās vielas izdalās gaisā. Piesārņojuma apjoms novadā netiek mērīts, grūti spriest par tā lielumu.

3.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Kārsavas novada teritorija atrodas Veļikajas – Aiviekstes ūdensšķirtnes rajonā. Lai nodrošinātu vienotu apsaimniekošanas un aizsardzības režīmu visiem ūdeņiem Latvijas teritorijā, atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likumam Veļikajas upes sateces baseina Latvijas daļa, ko veido tās lielāko pieteku – Vedas, Kukovas, Rītupes, Ludzas, Zilupes un Kūdupes – sateces baseini arī ir iekļauta Daugavas upju baseinu apgabalā. Daugavas apgabals aizņem 27 062 km² jeb 42% no Latvijas teritorijas.

3.2.att. Kārsavas novada upju sateces baseinu robežas

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē piesārņojošo vielu iekļūšana ūdenstilpnēs vai ūdenstecēs. Ūdens ekosistēmu degradāciju, izraisot eutrofikāciju, varētu veicināt slāpekļa un fosfora savienojumi, kas nonāk ūdens objektos no punktveida avotiem (notekūdeņi, kas tiek savākti no ciemu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām) un no difūzajiem avotiem (notece no lauksaimniecības zemēm, viensētām, kas nav pieslēgtas kanalizācijas sistēmai utt.).

Saskaņā ar 12.03.2002. MK noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” Rītupe un Ludza atbilst karpveidīgo upes statusam, līdz ar to upju ķīmiskajai un bioloģiskajai kvalitātei jāatbilst karpveidīgo zivju ūdeņu parametriem.

Ludzas upē ūdens kvalitāte neatbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem izvirzītajām prasībām, jo normatīviem neatbilst izšķīdušā skābekļa, amonija slāpekļa un kopējā fosfora koncentrācija. Kā galvenie piesārņojumu radošie faktori jāmin lauksaimniecība (lauksaimniecības platības veido 60,8% no sateces baseina platības) un pilsētu ietekme. Augustā un septembrī Ludzas upē novērota intensīva potenciāli toksisko zilaļģu ziedēšana, kas izskaidrojams ar palielinātām fosfora koncentrācijām ūdenstilpnē. Potenciāli toksiskos zilaļģu masveida attīstības periodos ieteicams ierobežot peldēšanos, neizmantojot ūdeni mājlopu dzirdināšanai. Pavasarī sugu sastāvā dominē trīsuļodu kāpuri, pieaudzis dēļu sugu un ūdens ēzeliņu skaits, kas liecina par antropogēnā piesārņojuma ietekmi.

2006. gadā Daugavas upju baseinu apgabalā monitorings veikts 22 upju un 26 ezeru ūdensobjektos, kopā 49 monitoringa stacijās, tai skaitā Ludzas upē (augšpus Čodarānu upei) un Zilupē (pie Latvijas – Krievijas robežas). Ludzas upē kvalitāte pēc sliktākā rādītāja novērtēta kā vidēja, Zilupes – kā laba.

Daugavas baseina apsaimniekošanas plāna izstrādes laikā tika noteikts esošais ūdensobjektu stāvoklis un izvirzīti mērķi.

3.3. tabula

Ūdensobjektu (ŪO) raksturojums

ŪO kods	ŪO nosaukums	Administratīvā teritorija	Platība, km ²	Kvalitāte/potenciāls
D456 SP	Iča	Malnavas pag., Mežvidu pag., Salnavas pag.	153,49	2
D512	Kokava (Kūkova)	Salnavas pag.	39,56	2
D514	Rītupe	Goliševas pag., Kārsava, Malnavas pag., Mērdzenes pag., Mežvidu pag.	352,16	2
D517	Ludza	Mērdzenes pag.	1,49	3
E233	Numernes ez.	Salnavas pag.	0,69	2

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Tabulā norādītā platība ir baseina platība attiecīgajās administratīvajā teritorijā. Šajā tabulā kvalitāte/potenciāls ir provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte. Uz šo brīdi gandrīz visiem ūdensobjektiem ir laba kvalitāte, izņemot Ludzas upi, kur ūdens kvalitāte ir vidēja.

3.4. tabula

Upju ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes monitoringa rezultāti

ŪO kods	Monitoringa postenis	Gads	ŪO tips	O ₂ , mg/l	BSP5, mg/l	NH ₄ , mg/l	Nkop, mg/l	Pkop, mg/l	Saprob.ind.	Vērtējums
									Šenona ind.	Ticamība
D456	Iča, grīva	2006	6	7,12	1,43	0,132	1,61	0,057	1,89	2

SP									3,84	1
D512	LV – RU robeža		4							2
										2
D514	LV – RU robeža		6							2
									2,97	1
D517	Augšpus Čodorānu upes	2007	3	8.55	2.92	0.024	1.67	0.068	2.05	3
									2.93	2

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Numernes ezeram monitorings uz šo brīdi nav veikts.

Daugavas baseina apsaimniekošanas plānā tiek izvirzīti vides kvalitātes mērķi.

3.5. tabula

Vides kvalitātes mērķi un izņēmumi

ŪO kods	ŪO nosaukums	Kvalitāte/potenciāls	Risks	Kvalitātes mērķis	Izņēmumi
D456 SP	Iča	2		2	
D512	Kokava	2		2	
D514	Rītupe	2		2	
D517	Ludza	3	*	2	
E233	Numernes ez.	2		2	

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

2011.gada 3.jūnijā stājās spēkā Ministru kabineta 31.05.2011. noteikumi Nr. 418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”, kas nosaka virszemes ūdensobjektus, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā un izvirza prasības riska ūdensobjektu aizsardzībai. Kārsavas novada esošie virszemes ūdensobjekti nav kvalificēti kā riska ūdensobjekti.

Lauku teritorijā pie Rītupes ir dažas iedzīvotāju iecienītas peldvietas (divas Malnavas pagastā un viena Mērdzenes pagastā pie Pudīnovas dambja). Peldvietas Malnavas pagastā nav labiekārtotas. Tām būtu nepieciešama dūņu izsmelšana, krastu sakopšana, jaunu smilšu pievešana un pieguļošanas teritorijas labiekārtošana. Peldvieta Mērdzenes pagastā ir daļēji labiekārtota, tās uzturēšanu veic pašvaldība, bet visas peldvietas atrodas uz privātām personām piederošās zemes. Arī citos pagastos ir vairākas nelielas peldvietas bez atbilstošas infrastruktūras. Peldvietu izveidi aprūtinā tas, ka potenciālajām atpūtas vietām nav piebraucamo ceļu un lielākā daļa pieguļošo zemju ir privātīpašumā.

Kārsavas novadā nav nevienas oficiāli reģistrētas peldvietas.

3.5. Pazemes ūdeņu kvalitāte

Kārsavas novads ir labi nodrošināts ar pazemes saldūdeņu resursiem. Jebkurā tā vietā, izmantojot artēzisko ūdens horizontus, var ierīkot ūdensgūtni ar jaudu līdz 500 – 4000 m³/dnn, urbumu maksimālais debits – 20 – 40 l/s. Kvartāra ūdens horizonts ir ar caurplūdi 1 – 20 m³/dnn, pazemes ūdeņu līmenis ir 0–10m (atsevišķās teritorijās – virs zemes līmeņa – urbumi fontanē); dolomītu virsmas iegulumu dziļums – 10-20 m. Pirmie no zemes virsmas ūdens horizonti, kas satur ievērojamu saldūdeņu daudzumu, ir augšdevona Daugavas (D3 dg) un apvienotais augšdevona Pļaviņu – Daugavas (D3 pl+dg).

Pirmo, augšējo, pastāvīgo ūdens horizontu, kas izveidojies virs ūdensnecaurlaidīgā slāņa, sauc par gruntsūdeņiem. Zemes virskārtu novada teritorijā veido atšķirīgi pleistocēna un holocēna vecuma ieži. Gruntsūdens horizonts atšķirīgos nogulumos atrodas dažādā dziļumā un ir atšķirīgs. Tā kā virs gruntsūdeņiem nav ūdensnecaurlaidīga slāņa, to režīms atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem. Ūdens pieplūdi nosaka atmosfēras nokrišņi un virszemes ūdeņu infiltrācija. Gruntsūdeņus papildina arī citu horizontu ūdeņi, ja apakšējais ūdensnecaurlaidīgais slānis nav viendabīgs.

Pie dzeramajiem pazemes ūdeņiem pieskaita pazemes saldūdeņus ar hlorīdu un sulfātu koncentrāciju zemāku par 250 mg/l, permanganāta oksidējamību zemāku par 5 mg O₂/l, neatkarīgi no dzelzs koncentrācijas. Tāds ir pazemes ūdens raksturojums, kura dabiskais sastāvs ir maksimāli tuvs Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumos Nr. 235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” izvirzītajām prasībām. Gruntsūdeņu un artēzisko ūdeņu ķīmisko sastāvu, galvenokārt, nosaka iežu un infiltrācijas ūdeņu ķīmiskais sastāvs. Dominējošie ūdeņi ir hidroģēnkarbonātu Ca-Na (HCO₃ – 357,0mg/l, Ca²⁺-64,1mg/l, K⁺ +Na⁺-14,6mg/l). Ūdens ķīmiskais sastāvs pārsvarā atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, izņemot krāsainības, duļķainības, dzelzs satura rādītājus; ūdeņi drīkst lietot bez papildus sagatavošanas. Dezinfekcija nepieciešama profilaksei un epidēmiju laikā.

Individuālajai ūdensapgādei viensētās izmanto grodu akas, retāk atsevišķus urbumus. Ūdens kvalitāte grodu akās tiek kontrolēta maz, taču kā liecina pētījumi, dzeramais ūdens bieži neatbilst prasībām, galvenokārt, paaugstinātā dzelzs satura dēļ un pēc organoleptiskajiem rādītājiem (krāsainība, duļķainība, garša, smarža).

3.6.tabula

Kārsavas novada teritorijā esošo ūdensapgādes urbumu skaits

Administratīvā teritorija	Urbumu skaits	Darbojas	Rezervē	Likvidētie	Neizmanto	Statuss nav zināms
<i>Mežvidu pag.</i>	30	1	1			28
<i>Mērdzenes pag.</i>	21			2		19
<i>Malnavas pag.</i>	30	6	1	1		22
<i>Salnavas pag.</i>	41	1				40
<i>Goliševas pag.</i>	10					10
<i>Kārsavas pilsēta</i>	16	4	4		1	7
<i>Kopā novadā</i>	148	12	6	3	1	126

Avots: LVGMC Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, 12.07.2011.

Novada ciemos viena no prioritārajām darbībām ir dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Kā paaugstinātas bīstamības objekti un potenciālie gruntsūdens piesārņojuma avoti ir neapsaimniekotie urbumi pie fermām un citiem ražošanas objektiem un bezsaimnieku grodu akas pamestajās lauku viensētās. Apzinoties gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu piesārņošanas iespējamību, zemes īpašniekam jāizvērtē urbumu un aku saglabāšanas lietderība un neizmantotos ūdens urbumus un akas vai nu jākonservē vai jālikvidē (tamponē).

3.6. Notekūdeņu ietekme uz vidi

Kārsavas novadā nav vienota ūdenssaimniecības apsaimniekotāja. Ūdenssaimniecības pakalpojumus nodrošina vairākas iestādes: SIA „Kārsavas namsaimnieks”, pagastu komunālās saimniecības. Novadā ikgadēju pārskatu par emisijām un notekūdeņu daudzumu sniedz Mērdzenes, Mežvidu, Malnavas, Goliševas un Salnavas pagasta pārvaldes un SIA „Kārsavas namsaimnieks”, kas sniedz komunālos pakalpojumus Kārsavas pilsētā.

Centralizēta sadzīves notekūdeņu kanalizācijas sistēma darbojas Kārsavas pilsētā un astoņos ciemos. Savrupmājās, kuras nav iekļautas centralizētā sadzīves notekūdeņu apsaimniekošanas tīklā, sadzīves notekūdeņu uzkrāšanu un attīrīšanu veic lokālajās attīrīšanas ietaisēs vai uzkrāj izvedamās krājakās. Privātmāju kanalizācijas krājaku tīrīšanu un izvešanu nodrošina specializētie pakalpojumu veicēji.

Pārējā novada teritorijā atsevišķām dzīvojamām mājām un saimniecībām uzbūvētas notekūdeņu krājbedres, bet lielākoties skrajciemu un viensētu dzīvojamām mājām nav nekādu kanalizācijas sistēmu.

3.7.tabula

Notekūdeņu daudzums

Administratīvā teritorija	2009.	2010.
Kārsavas pilsēta	28,332	26,436
Salnavas pag.	27,0	24,197
Mērdzenes pag.	23,160	28,220
Goliševas pag.	7,956	6,422
Malnavas pag.	53,309	8469,732
Mežvidu pag.	15,498	18,277
Kopā:	155,255	8573,284

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 27.07.2011

Malnavas pagastā darbojas derīgo izrakteņu ieguves dolomīta atradnē „Rītupe”, kas sadzīves vajadzībām izmanto ap 7700 tūkst. m³ ūdens gadā, tāpēc notekūdeņu daudzums Malnavas pagastā ir būtiski lielāks nekā citos pagastos.

3.8.tabula

Emisiju daudzums no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Gads	Suspendētā viela	BSP ₅	ĶSP ₅	P _{kop.}	N _{kop.}
2009	19,775800/2,989100	23,592300/4,510210	43,51100/11,879500	/0,531100	/2,916250
2010	6,872500/49,080400	14,022440/3,580500	29,134800/11,132700	/0,386700	/2,970400

* piesārņojuma slodze gadā/tonnas gadā

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 27.07.2011

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu radītās dūņas tiek izmantotas lauksaimniecībā vai arī uzglabātas. Nākotnē ir jādomā par dūņu plašāku izmantošanu.

3.7. Atkritumu ietekme uz vidi

Pašreiz ar atkritumu apsaimniekošanu Kārsavas novadā darbojas SIA "Marss" Ludzas filiāle un AS "L&T Hoetika" Latgales filiāle. Uzņēmumi atkritumus izved gan no daudzdzīvokļu mājām, gan no privātmājām. Atkritumus Kārsavas novadā savāc ar konteinermetodi. Pie daudzdzīvokļu mājām izveidoti konteinerlaukumi; atsevišķās sabiedriskās vietās izvietoti konteineri. Individuālo dzīvojamo māju īpašniekiem, uzņēmumiem un iestādēm ir jāslēdz līgums ar licencētu atkritumu apsaimniekotāju par atkritumu savākšanu.

Līdz 2007.gadam sadzīves atkritumi no novada pagastiem tika nogādāti uz Zelčevas pagasta izgāztuvi. 2007. gadā tā ir slēgta un rekultivēta. Šobrīd atkritumi tiek nogādāti SIA "Austrumlatgales atkritumu apsaimniekošanas sabiedrības" poligonā Rēzeknes novada Ozolnieku pagasta Križevniekos. Īstenojot Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2006. – 2012.gadam, ir slēgtas visas Kārsavas novadā esošās sadzīves atkritumu izgāztuves un veikti rekultivācijas darbi – izgāztuves virsma ir nosepta ar pietiekoši biezu grunts slāni, apkārtnē ir labiekārtota. Rekultivācijas rezultātā problemātiskajās teritorijās iegūta sakopta ainava un turpmākai izmantošanai sagatavoti zemes gabali.

3.9.tabula

Kārsavas novada slēgtās un rekultivētās izgāztuves

Nr.p.k.	Administratīvā teritorija	Nosaukums	Platība, ha	Rekultivēšanas gads
1.	Malnavas pagasts	Zelčova	2.3	2007
2.	Goliševas pagasts	Poboikova	0.23	2007
3.	Salnavas pagasts	Blaši	2.00	2006
4.	Salnavas pagasts	Sviļova	4.2	2003
5.	Mērdzenes pagasts	Silinieki	2.3	2007
6.	Mežvidu pagasts	-	0.89	2006

Avots: Kārsavas novada pašvaldība

Nesankcionētu atkritumu izgāztuvju novadā nav, tomēr atsevišķās vietās mežos un ceļmalās tiek izmesti sadzīves atkritumi.

3.10.tabula

Atkritumu daudzums Kārsavas novadā, tonnas gadā

Administratīvā teritorija	2008.		2009.		2010.	
	Sadzīves	Bīstamie	Sadzīves	Bīstamie	Sadzīves	Bīstamie
Kārsavas pilsēta	-	-	274	-	497	225
Salnavas pag.	43,4	-	44,45	-	44,45	-

Mērdzenes pag.	40,97	-	21,95	-	21,94	-
Goliševas pag.	52,56	-	82,85	-	81,64	-
Malnavas pag.	204,5602	0,1028	178,88	0,505	236,33	19,9563
Mežvidu pag	24,54	-	37,16	-	39,003	-
Kopā	366,0302	0,1028	639,29	0,505	920,363	244,9563

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 02.06.2011

Novadā radīto atkritumu daudzumam ir tendence pieaugt. Tas saistīts ar to, ka iedzīvotāji sākuši slēgt līgumus par atkritumu izvešanu, gan ar pieaugušo atkritumu apjomu. Gandrīz 40 % no visiem atkritumiem ir iepakojuma materiāli. Palielinoties sadzīves atkritumu daudzumam, aktuāla kļūst nepieciešamība attīstīt atkritumu šķirošanu un dalītās atkritumu vākšanas sistēmas, kā arī ir jāizveido atkritumu savācējtransporta maršruti, kas apkalpotu viensētas.

Bīstamo atkritumu apsaimniekošanu valstī reglamentē „Atkritumu apsaimniekošanas likums”, un no tā izrietošie normatīvie dokumenti. Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēma ietver sevī darbības ar bīstamajiem atkritumiem no to radīšanas līdz utilizācijai. Bīstamie atkritumi rodas autoservisu, medicīnas iestāžu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības procesā. Raksturīgākie atkritumi ir no remontdarbnīcām: izstrādātās eļļas, filtru materiāli, riepas, absorbenti, šķīdinātāji. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtās rodas dūņas. Celtniecības procesā rodas būvgruži, kas satur bīstamās vielas. Medicīnas iestādēs rodas tādi atkritumi kā šļirces, pārsienamais materiāls, medikamenti. Mājsaimniecībās laika gaitā rodas bīstamie atkritumi: svina akumulatori, luminiscentās lampas, baterijas. Bīstamos atkritumus nodot organizācijām, kas saņēmušas atļauju šāda veida atkritumu apsaimniekošanai. Tuvākais bīstamo atkritumu apsaimniekotājs ir SIA ”Ludzas apsaimniekotājs”, ar ko novada pašvaldība ir noslēgusi līgumu.

Kārsavas novada teritorijā ir aizliegts apglabāt dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktus. SIA ”Reneta” ir tiesīga tos savākt, transportēt un iznīcināt un SIA ”Ekovide” ir tiesīga tos savākt un pārstrādāt.

3.8. Potenciāli piesārņotās vietas

Atbilstoši likumam „Par piesārņojumu” Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs apkopo ziņas par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām valstī Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā. Kārsavas novada teritorijā reģistrētas 52 potenciāli piesārņotās vietas, visām ir piešķirta 2. kategorija – potenciāli piesārņota vieta.

Potenciāli piesārņotās vietas uzskaitītas 2. pielikumā.

Plānojot saimniecisko darbību piesārņoto vietu teritorijās, jāveic augsnes un gruntsūdeņu analīzi un jānovērš piesārņojums pirms darbības uzsākšanas.

3.9. Ģeotehniskie procesi un derīgie izrakteņi

Kārsavas novada teritorijā no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem izplatīta upju erozija un pārpurvošanās.

Upju erozija – saistīta ar gultnes procesiem. Ludzas upei un mazajām upītēm raksturīgi sānu erozijas procesi. Sānu erozija pastiprinās palu laikā un lietavu periodā paaugstinoties ūdens līmenim upē un palielinoties straumes ātrumam. Ūdens plūsmu rezultātā tiek izskaloti krasti upes līkumos.

Gultnes erozijas rezultātā izlīdzinās upes garenprofils. Felicianovas ūdenskrātuves krastos notiek tās krastu izlīdzināšanās procesi, ko izraisa ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē.

Pārpurvošanās – viens no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas norit salīdzinoši intensīvi, jo tam ir labvēlīgi apstākļi. Pie labvēlīgiem apstākļiem jāpieskaita līdzenais reljefs, vāji caurlaidīgi nogulumi, nelabvēlīgi noteces apstākļi un maza nosusinātības pakāpe. Pārpurvošanās procesu rezultātā turpinās purvu augšana gan horizontāli, gan vertikāli. Pārpurvojamās teritorijās, kur ierīkoti nosusināšanas grāvji, purvu attīstības procesi ir stipri ierobežoti. Ja grāvji tiek aizdambēti, pārpurvošanās procesi atjaunojas.

Bijušā Ludzas rajona, līdz ar to Kārsavas novada teritorijā derīgo izrakteņu atradņu meklēšanas un izpētes darbi veikti dažādos laika periodos. Te ir konstatētas – smilts, smilts – grants, saldūdens kaļķa, kūdras un dolomīta iegulas. Atradnēm ir svarīga loma tautsaimnieciskajā attīstībā. Jāatzīmē, ka neviena no Kārsavas novada teritorijā ietilpstošajām atradnēm nav valsts nozīmes.

Būtiskākās no derīgo izrakteņu atradnēm ir smilts, smilts- grants atradnes. Kopā novadā ir 15 smilts – grants atradnes un viena mālsmilts atradne. Astoņas no atradnēm tiek izmantotas smilts, smilts – grants ieguvei, viena no tām – atradne „Grebņeva – smilts” ir gandrīz izstrādāta.

Kārsavas novadā ir konstatētas 14 dolomīta atradnes un viens prognozētais laukums. Dolomītu iegūst divās atradnēs – „Baravikas” un „Rītupes”. Dolomīta prognozēto resursu laukums “Degļeva”, kura daļa iesniedzas Mērdzenes pagasta teritorijā ir perspektīvs ģeoloģiskās izpētes veikšanai, lai apzinātu jaunas dolomīta atradnes.

Novada teritorijā ir konstatētas 2 māla un viens mālsmilts atradne. Neviena no atradnēm netiek izmantota.

Kārsavas novadā atrodas 1 saldūdens kaļķa atradne- Numerņu ezers.

Novada teritorijā apzinātas 87 kūdras atradnes vai to daļas. Pirmie kūdras atradņu pētījumi uzsākti jau 20.gadsimta 20-jos gados. Sistemātiskie pētījumi bijušajā Ludzas rajonā notika 1989.gadā. Uz šo brīdi nenotiek rūpnieciskā ieguve nevienā no Kārsavas novada kūdras atradnēm⁶.

Vienīgās ziņas par novadā sastopamo sapropeli ir atrodamas par Numernes ezeru, kurā konstatētas sapropeļa iegulas. Šis ezers ietilpst dabas parkā – Numernes valnis. Pārējā novada teritorijā ir salīdzinoši maz ezeru, līdz ar to arī nav sapropeļa iegulu.

3.10. Mežu un purvu teritorijas

Kārsavas novadā ir vairāki purvi, to izvietojums novada pagastos ir nevienmērīgs. Lielākās purvainās platības ir Salnavas, Goliševas un Malnavas pagastos.

Goliševas pagastā mitrās, pārpurvotās teritorijas - Zaborovjes, Sopku, Beržovkas, Ņivju purvi un daļa Kreiču purva - aizņem 1190,8 ha jeb 15 % no kopējās pagasta platības; pārsavarā tie ir zemie (zāļu) purvi. Kreiču purvs iekļauts dabas liegumā „Kreiču purvs”.

Malnavas pagastā purvi aizņem 499,2 ha jeb 3,1 % pagasta teritorijas. Lielākie purvi pagastā ir Mihaļčenu un Salinīku purvi. Mihaļčenu purva platība pārsniedz 100 ha, Salinīku purva platība

⁶ Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas datu bāze – Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs

pārsniedz 300 ha. Purvi izvietojoties galvenokārt pagasta austrumu daļā un, izņemot nelielas zāļu un sūnu purva teritorijas, ir apauguši ar mežu.

Mērdzenes pagastā mitrās, pārpurvotās teritorijas aizņem 79,5 ha jeb 0,89 % no kopējās platības; tie ir zemie (zāļu) purvi.

Mežvidu pagastā purvi izvietojoties galvenokārt pagasta Z daļā, kā arī nelielās platībās izklaidus pagasta teritorijā – Griudinīšu, Otro Liuzinīku, Dunduru u.c. sādžās un, izņemot nelielas teritorijas, ir apauguši ar mežu; purvi aizņem 166,3 ha jeb 1,3 % pagasta teritorijas.

Salnavas pagastā purvi izvietojoties galvenokārt pagasta Z daļā ap ezeriem un Kūkovas upes sākumu, kur pārsvarā ir zāļu purvi, un R daļas mežos, kur purvi, apauguši ar mežu, aizņem ~ 435 ha. Pagasta centrālajā daļā bijušais 470 ha lielais Salas purvs nosusināts (1880. – 1931.), izveidojot meliorācijas grāvju tīklu ~130 km kopgarumā. Pagasta purvos atrodas ievērojamas kūdras iegulas. Kugriņu purvs iekļauts dabas parkā “Numernes valnis”.

Lielākais novada mežu apsaimniekotājs ir VAS Latvijas valsts meži Ziemeļlatgales mežsaimniecība (15265 ha), kuras darbības pamatnostādne ir nenoplicinoša apsaimniekošana.

Mežu sadalījums

Meža zemes kategorija	Meža zemes veids meža apsaimniekošanā	Valsts meži	Privātie meži	Pašvaldību meži	Kopā meži
Mežs	Mežaudze	12203,1	11364,82	50,5	23618,42
	Degums	-	0,6	-	0,6
	Iznīkums	1,1	2,7	-	3,8
	Izcirtums	506,4	534,21	0,7	1041,31
	Kopā	12710,6	11902,33	51,2	24664,13
Purvs	Sūnu purvs	1694,5	36,4	-	1730,9
	Zāļu purvs	41,4	51,1	-	92,5
	Pārejas purvs	356,7	5,3	-	362,0
	Kopā	2092,6	92,8	-	2185,4
Lauce	Lauce	8,8	86,7	-	95,5
	Meža dzīvnieku barošanas lauce	144,5	5,4	-	149,9
	Kopā	153,3	92,1	-	245,4
Pārplūstošs klājums	Pārplūstošs klājums	40,2	5	-	45,2
Meža zeme ar infrastruktūras objektiem	Uzņēmumu ceļš, dab.brauktuve	59,5	5,9	-	65,4
	Kvartālstīga	84,2	8,2	-	92,4
	Novadgrāvis	119,1	10,7	-	129,8
	Sēklu plantācijas	5,0	-	-	5,0
	Atpūtas vieta	0,5	-	-	0,5
	Kopā	268,3	24,8	-	293,1
Kopā		15265	12117,0	51,2	27433,23

Avots: Valsts meža dienests Austrumlatgales virsmežniecība, 11.03.2011.

Pašvaldības īpašumā ir pavisam neliels mežu daudzums.

Kārsavas novadā tāpat kā vairumā Latgales pašvaldību galvenās izplatītās koku sugas mežos ir priede, egle, bērzs, melnalksnis un apse.

Mežaudžu sadalījums vecuma grupās

Valdošā koku suga	Jaunaudze		Vidēja vecuma audze		Briestaudze		Pieaugusi audze		Pāraugusi audze	
	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³
<i>Priede</i>	742,2	37170	2484,67	630343	1578,25	45659	922,4	272334	57,7	12205
<i>Egle</i>	1763,54	107557	553,1	151500	335,09	112801	453,2	151676	18,1	4954
<i>Bērzs</i>	1868,71	70728	4427,35	814845	1695,88	387593	1636,49	352424	305,8	55071
<i>Melnalksnis</i>	249,2	12509	1056,23	197763	383,3	90167	602,77	148364	96,6	26524
<i>Apse</i>	586,2	27486	45,3	5436	34,2	9606	242,5	843,5	265,3	101804
<i>Baltalksnis</i>	99,2	3169	224,33	22528	148	26561	167,3	30507	469,91	89345
<i>Ozols</i>	12	401	6,9	1628	0,2	69	-	-	-	-
<i>Osis</i>	3,5	391	7,5	1951	1	222	2	456	-	-
<i>Liepa</i>	-	-	1,1	133	1,1	268	0,3	51	6,4	1602
<i>Lapegle</i>	-	-	6,3	2209	0,4	92	1,2	321	-	-
<i>Goba, vīksna</i>	-	-	0,2	42	-	-	2,1	319	-	-
<i>Papele</i>	0,2	24	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Vītols</i>	-	-	0,1	7	-	-	0,7	40	7,4	726
<i>Blīgzna</i>	4,2	88	11,1	725	3,2	320	0,5	30	17,5	1816
<i>Ciedru priede</i>	0,6	82	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kļava</i>	5,2	404	0,3	45	-	-	-	-	1,4	258
<i>Kopā</i>	5334,75	260009	8824,48	1829155	4180,62	673358	4031,46	957365,5	1246,11	294305

Avots: Valsts meža dienests Austrumlatgales virsmežniecība, 11.03.2011.

Lielākās krājas ir vidēja vecuma grupā, tas nozīmē, ka meži tiek cirsti atbilstoši to vecumam – sasniedzot noteiktu vecumu.

Izplatītāko koku sugu sadalījums pa mežiem

Valdošā koku suga	Valsts meži		Privātie meži		Pašvaldību meži		Pārējie meži		Visi meži	
	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³
<i>Priede</i>	4574,4	1108697	1207,82	211917	4	889	1211,82	299714	5786,22	1408411
<i>Egle</i>	1941,1	356038	1180,83	129022	1,1	253	1811,93	172450	3123,03	528488
<i>Bērzs</i>	4303,8	725660	5617,63	671243	12,8	2810	5630,43	955001	9934,23	1680661
<i>Melnalksnis</i>	890,8	178930	1494	192100	3,3	604	1497,3	296397	2388,1	475327
<i>Apse</i>	445,7	110978	713,5	82056	14,3	5165	727,8	117704	1173,5	228682

Avots: Valsts meža dienests Austrumlatgales virsmežniecība, 11.03.2011.

Valsts mežos vislielākās koksnes krājas ir priedes kokam, privātajos mežos dominē bērzs.

3.11. Lauksaimniecības teritorijas

Lauksaimniecības zemes novadā kopumā aizņem 29536,1 ha⁷, no kuriem lielākās platības ir Malnavas pagastā – 9149,3 ha, bet vismazākās – Goliševas pagastā tikai 2462,9 ha. Pārējos pagastos lauksaimniecības zemes aizņem no 5 līdz 6,5 tūkst.ha.

No lauksaimniecības zemēm vislielākās platības kopumā aizņem aramzeme, vairāk kā 68 %. Ganības aizņem apmēram 19 %, pļava apmēram 11% un pavisam nedaudz, tikai nepilni 2 % - augļu dārzi.

Visvērtīgākās zemes ir Malnavas pagastā, kur vidējais zemju novērtējums ballēs ir 36 balles, Salnavas pagastā – 30 balles, Mežvidu pagastā – 29 balles, Mērdzenes pagastā – 27 balles un Goliševas pagastā tikai 22 balles. Savukārt visvairāk meliorēto zemju procentuāli ir Malnavas pagastā – 80,6 %, Goliševas pagastā – 78,4 % un Salnavas pagastā- 61,4 %.

Lauksaimniecības teritorijas ir svarīgs resurss novada attīstībā. Kārsavas novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam kā pirmā no pašvaldībā dominējošām nozarēm minēta lauksaimniecība. Ir likts liels uzsvars uz lauksaimniecības attīstību un pastāvēšanu. Lai varētu notikt lauksaimnieciskā ražošana, svarīgi ir saglabāt labas, auglīgas un meliorētas lauksaimniecības teritorijas.

Tādēļ Teritorijas plānojumā ir noteiktas novada vērtīgās lauku zemes, kuras drīkst izmantot tikai lauksaimniecības nozares vajadzībām. Novada vērtīgās zemes ir meliorētās lauksaimniecības platības ar vienlaidus vismaz 10 ha lielu platību, kuru vidējais novērtējums ballēs ir augstāks par 25 ballēm. Šīs zemes ir aizliegts apmežot.

3.12. Aizsargājamās dabas teritorijas

Latvijā ir noteiktas Īpaši aizsargājamās dabas teritoriju kategorijas: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas liegumi, dabas pieminekļi, aizsargājamo ainavu apvidi. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tiek izveidotas un apsaimniekotas saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumiem Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Kārsavas novadā ir divas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – Kreiču purvs un Numernes valnis, kā arī viens aizsargājams koks – Āra bērzs, Mežvidu parkā, ar apkārtmēru – 3,02 metri un augstumu – 25 metri.

Dabas parks „Numernes valnis” izveidots, lai saglabātu Latvijā un Eiropā retus un aizsargājamus meža un purva biotopus, augu sabiedrības, apdraudētas un aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas; izteiksmīgu, vizuāli augstvērtīgu ainavu un nodrošinātu sabiedrību ar augstvērtīgiem rekreācijas resursiem. Atpūtas organizēšana un saimnieciskā darbība dabas parkā veicama, nodrošinot tajā esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu. Dabas parkā iekļauta dabas lieguma kopš 15.06.1999. “Kugriņu purva un mežu” teritorija un Numernes vaļņa teritorija. Numernes valnis ir viena no lielākajām Latvijas osveida grēdām, unikāls ģeoloģisks un botānisks objekts. Parkā ir

⁷ Valsts zemes dienesta dati, 01.01.2012.

vērojama liela floras daudzveidība – uz Numernes vaļņa sastopamas Latvijas dienvidaustrumu daļai raksturīgas sugas, bet reljefa pazeminājumos un purvos – reliktas dažu okeānisku augu sugu atradnes, purvi bagāti ar orhideju dzimtas sugām. Parka teritorijā un tā apkārtnē pārstāvēti astoņi Eiropā aizsargājami biotopi: skujkoku meži uz ošiem un atšķelšanās vaļņiem, boreālie meži, purvaini meži, melnalkšņu staignāji, pārejas purvi un slīkšņas, kaļķaini zāļu purvi ar dižo aslapi, neskarti augstie purvi, dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju. Parkā atrodami divi Latvijā īpaši aizsargājami biotopi – priežu meži ar asinssārto gandreni un priežu meži ar meža silpurenī. Dabas parkā ietverta Latvijā lielākā un vitālākā dzeltenās dzegužkurpītes atradne, plašas audzes parkā veido meža silpurene, abas šīs sugas ietvertas ES Biotopu direktīvas 2. pielikumā. Dabas parka veģetācija saistīta ar reljefu un augsnes sastāvu. Vaļņa pakājē izveidojušies zāļu, pārejas purvi un ar kaļķi bagāti purvi. Dabas parkam „Numernes valnis” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi – MK 22.05.2007. noteikumi Nr. 333 „Dabas parka „Numernes valnis” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas liegums „Kreiču purvs” ir nozīmīga augstā purva, pārejas purva, distrofa ezera un purvainu mežu aizsardzības teritorija. Dabas liegums Kreiču purvs (Natura 2000 teritorija) - dabas liegums dibināts 1999. gadā, tā kopējā platība ir 2273 ha. Dabas liegums iestiepjas Ciblas novada Blontu pagastā un Kārsavas novada Goliševas pagastā. Šis dabas liegums ir plašs austrumu tipa augstais purvs ar ciņu - lāmu kompleksiem, distrofu ezeru un minerālsalām. Nozīmīga augstā purva, pārejas purva, distrofa ezera un purvainu mežu aizsardzības teritorija. Teritorijas rietumu daļa piemērota dzeņiem. Lielākā teritorijas vērtība ir lielā ligzdojošo un caurceļojošo putnu sugu daudzveidība, ko lielākoties piesaista teritorijā esošie zivju dīķi (atrodas pagastā). Migrāciju laikā dīķos pulcējas ziemeļu gulbji, pīles, ķīvītes, mērkaziņas, tārtiņi, zosis, dzērves u.c. Lieguma teritorijā ligzdo vairākas Sarkanajā grāmatā ierakstītas putnu sugas, piemēram, dzeltenais tārtiņš

Abas šīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir iekļautas Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā (Natura-2000). Tām ir gan zinātniska, gan ekoloģiska vērtība.

Kārsavas novadā atbilstoši 30.01.2001. noteikumiem Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” ir izveidoti 15 mikroliegumi.

Saskaņā ar 20.03.2001. MK noteikumi Nr.131 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem" Kārsavas novadā ir aizsargājams dendroloģiskais stādījums – Mežvidu parks.

Saskaņā ar 22.11.2005. MK noteikumi Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" Kārsavas novadā ir aizsargājama aleja – Ruskulovas lapegļu aleja.

3.13. Iespējamās izmaiņas, ja Teritorijas plānojums netiktu īstenots

Teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības pamatdokuments, kurā uzrādīta pašvaldības teritorijas pašreizējā izmantošana, atļautā izmantošana nākotnē, kā arī izmantošanas aprobežojumi ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem.

Pašvaldības teritorijas plānojums un tajā izvirzītie nosacījumi ir aktuāli saistošie noteikumi iedzīvotāju un uzņēmēju saimnieciskajai darbībai pašvaldības teritorijā. Teritorijas plānojuma izstrāde iedzīvotājiem un uzņēmējiem atvieglo iespējas veikt saimniecisko darbību atbilstoši noteiktajām likumdošanas prasībām, neanalizējot lielu daudzumu normatīvo aktu. Plānojuma neesamība

neizbēgami novestu pie likumdošanas pārkāpumiem vides aizsardzībā, aizsargjoslu un servitūtu izmantošanā, dabas resursu ieguvē un citās valsts un pašvaldības pārraudzībā esošās jomās. Likumdošanas prasību ievērošana prasītu vairāk pūļu un resursu no iedzīvotāju un uzņēmēju puses, it īpaši, uzsākot jaunu vai paplašinot esošo saimniecisko darbību.

Neizstrādājot vai neieviešot Kārsavas novadā teritorijas plānojumu, var nākotnē prognozēt zināmu anarhiju pašvaldības teritorijas turpmākajā apbūvē un apsaimniekošanā. Tas savukārt ievērojami apgrūtinātu atbilstošas infrastruktūras izveidi pilsētā, ciemos un apbūves teritorijā. Būtu apgrūtināta ceļu, elektroapgādes, gāzes, ūdensvadu un citu infrastruktūras objektu plānošana. Pastāv iespēja, ka ražošanas teritorijas tiktu izvietotas blakus rekreācijas un dzīvojamo ēku teritorijām, kas neizbēgami radītu paaugstinātu stresu un novestu pie dzīves vides kvalitātes pazemināšanās.

Pašvaldībai bez šī plānošanas dokumenta īstenošanas apgrūtināta būtu sekojošu uz teritorijas attīstību attiecināmu darbību saskaņošana:

- 1) uzsākt jebkuru zemesgabalu sadalīšanu, apvienošanu vai robežu pārkārtošanu;
- 2) izstrādāt detālos plānojumus atsevišķām teritorijas daļām;
- 3) uzsākt būvprojektēšanu un būvniecību, kā arī esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju un restaurāciju;
- 4) uzsākt inženierkomunikāciju, ceļu un tiltu būvniecību, veikt teritorijas labiekārtošanu.

Balstoties uz esošo ekonomiskās attīstības rādītāju un iedzīvotāju skaita izmaiņu analīzi, var pieņemt, ka plānošanas dokumentā ietvertajā laika posmā nav paredzama strauja apbūve vai liela apjoma saimnieciskās darbības pieaugums. Diezgan pamatoti var prognozēt, ka komercsabiedrības un ražotnes, ja tādas tiks dibinātas no jauna, veidosies galvenokārt esošo apdzīvoto vietu robežās un būs saistītas pārsvarā ar lauksaimniecisko ražošanu un kokapstrādi, un to attīstība balstīsies uz jau esošo infrastruktūru.

Ja būvniecība tiks realizēta saskaņā ar teritorijas plānojumu un tiks ievēroti apbūves un izmantošanas noteikumos noteiktie kritēriji, tad šādām darbībām nevajadzētu ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stāvokli.

4. Vides stāvoklis teritorijās, kuras Teritorijas plānojums var būtiski ietekmēt

Izstrādājot Teritorijas plānojuma stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, uzmanība tiek pievērsta blīvi apdzīvotām vietām un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, jo tās ir teritorijas, kuru vides stāvokli Teritorijas plānojums var ietekmēt visvairāk.

Apdzīvoto vietu vides stāvoklis

Vides stāvoklis Kārsavas pilsētā un novada ciemos kopumā ir labs.

Nozīmīgākās problēmas, kas samazina vides kvalitāti ir - nepieciešams veikt ūdenssaimniecības sakārtošanas pasākumus, siltumapgādes un gāzes apgādes pasākumus un nepieciešami sakopšanas, labiekārtošanas, apzaļumošanas pasākumi, lai uzlabotu dzīves vides kvalitāti iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vides stāvoklis

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tiek izveidotas un apsaimniekotas saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumiem Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kā arī dabas parka „Numernes valnis” - MK 22.05.2007. noteikumi Nr. 333 „Dabas parka „Numernes valnis” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir grūti pieejamas, līdz ar to tām ir maza antropoloģiskā slodze. Kopumā vides stāvoklis īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir labs.

5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas

Teritorijas plānojums izstrādes procesā nozīmīga loma ir vides un dabas aizsardzības prasību ievērtēšanai.

Galvenās problēmas, kas saistītas ar vides aizsardzību novada teritorijā, ir vides piesārņojums un vides stāvokļa pasliktināšanās.

Vides piesārņojums

Kārsavas novada ūdensvadu sistēmas lielākoties ir novecojušas, nolietotā centralizētā ūdensapgādes sistēma palielina mikrobioloģiskā piesārņojuma risku. Fekālais piesārņojums no viensētās esošajām sausajām tualetēm un lopu kūtīm piesārņo gruntsūdeņus, bet ar virszemes un pazemes noteci nonākot ūdenstecēs un ūdenstilpēs, veicinot to ūdens kvalitātes pasliktināšanos un eitrofikāciju.

Tūrisma attīstība no vienas puses ir uz novada rekreatīvo attīstību vērsta izaugsme, bet no otras puses var būtiski ietekmēt jūtīgas un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgas teritorijas, kas reizē ir būtiskas arī kvalitatīvas apkārtējās vides nodrošināšanai.

Vides stāvokļa pasliktināšanās

Liela daļa agrāk lauksaimnieciski apsaimniekotās platības netiek apstrādātas, tā rezultātā aizaug, tādējādi samazinās saimnieciski izmantojamo zemju platības. Agrāk apsaimniekoto meliorācijas grāvju un sistēmu aizaugšana un aizsērēšana veicina mežu un pļavu platību pārpurvošanos.

Vides politika ir saistīta ar pašvaldības uzticēto funkciju izpildes nodrošināšanu. Jomas, uz kurām pašreiz jāliek būtiski uzsvāri:

- 1) ūdens resursu apsaimniekošana un kvalitātes jautājumi;
- 2) virszemes ūdeņu piesārņojums;
- 3) sadzīves atkritumi, bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēma.

Ūdensapgādes sistēmas jau šobrīd tiek renovētas, atjaunotas, tādējādi sekmējot vides aizsardzības jautājumu risināšanu. Atkritumu apsaimniekošanas jautājumi tagad ir ļoti aktuāli, un pašvaldības pienākums ir risināt tos, lai ilgtermiņā tiktu sasniegts maksimāli labs rezultāts.

Teritorijas plānojums nosaka visu veidu aizsargjoslas, tostarp arī Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Kārsavas novada gadījumā par tādām var uzskatīt upju, dīķu, ezeru, purvu aizsargjoslas, kā arī valsts aizsardzībā esošo Kārsavas novada kultūras pieminekļu aizsargjoslas un aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām. Aizsargjoslās darbojas „Aizsargjoslu likuma” prasības, kas nosaka dažādus aprobežojumus darbībām šajās zonās.

6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Vides aizsardzības jomā pastāv valstu starptautiskie mērķi, kuri definēti noslēgtajās starpvalstu konvencijās un līgumos. Konvencijas un līgumi ir saistoši Latvijai kopumā, un plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi nedrīkst būt pretrunā ar konvencijās noteiktajiem mērķiem un pamatprincipiem.

Ir pieņemta konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” jeb *Orhūsas konvencija*, Orhūsa, 25.06.1998. (Latvija ratificējusi 2002.g.) Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

Nozīmīgākie starptautiskie ilgtspējīgas attīstības mērķi un principi noteikti ANO Riodežaneiro konferencē „Par vidi un attīstību” (1992. gads). Konferencē tika parakstīta deklarācija „Par vidi un attīstību”. Kopš šī brīža ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota: attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai.

Riodežaneiro konferences laikā tika akceptēts Rīcības plāns 21. gadsimtam (Agenda 21), parakstītas vairākas konferences par vides un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību.

Ramsāres konvencija (1971.g.) – konvencija par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi.

Helsinki konvencijas (1974., 1992.g.) – konvencijas par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību. Konvencija attiecas uz jūras vides un Baltijas jūras areālu aizsardzību.

Bernes konvencija (1979.g.) – konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību. Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai ir nepieciešama vairāku valstu sadarbība.

Ženēvas konvencija (1979.g.) – konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos. Konvencijas mērķis ir aizsargāt cilvēku un viņa apkārtējo vidi no gaisa piesārņošanas un censties ierobežot un, ciktāl tas iespējams, pakāpeniski samazināt un novērst gaisa piesārņošanu.

Vīnes konvencija (1985.g.) – konvencija par ozona slāņa aizsardzību. Konvencijas uzdevums ir aizsargāt cilvēka veselību un vidi pret nelabvēlīgu ietekmi, kura ir vai varētu rasties tādas cilvēka darbības rezultātā, kura izmaina vai varētu izmainīt ozona slāni.

Bāzeles konvencija (1989.g.) – konvencija par bīstamo atkritumu, ieskaitot ķīmikālijas, pārrobežu kustību un to iznīcināšanu starptautiskajās tirdzniecības procedūrās. Tā regulē valstu tiesības aizliegt bīstamo atkritumu importu un eksportu, kā arī pasākumu bīstamo atkritumu rašanās iespējas samazināšanai līdz minimumam, lai nenotiktu piesārņojums ar bīstamiem atkritumiem.

Riodežaneiro konvencija (1992. g.) – konvencija par bioloģisko daudzveidību. Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

ANO Vispārējā konvencija (1992. g.) – konvencija par klimata pārmaiņām. Konvencijas mērķis ir stabilizēt siltumnīcefekta gāzu koncentrācijas atmosfērā un samazināt antropogēno ietekmi uz klimatu. 1997. gadā konvencija tika papildināta ar Kioto protokolu, kura galvenais mērķis ir samazināt emisijas atmosfērā.

ANO Ģenerālajā asamblejā 2000. gadā tika pieņemta ANO Tūkstošgades deklarācija. Tas ir pasaules mēroga projekts ar apņemšanos līdz 2015. gadam ievērojami samazināt ārkārtīgu nabadzību visās tās izpausmēs. Viens no deklarācijas mērķiem ir nodrošināt vides ilgtspējību.

Ilgspējīgas attīstības ieviešanas plāns tika pieņemts Johannesburgā 2002. gadā. Plāns nosaka trīs galvenos mērķus, kas jāsasniedz, lai nodrošinātu ceļu uz ilgtspējīgu attīstību:

- ✓ Nabadzības novēršana;
- ✓ Ilgtspējīga patēriņa un ražošanas modeļu maiņa;
- ✓ Dabas resursu aizsardzība un pārvaldība.

Kārsavas novada Teritorijas plānojums izstrādāts, pamatojoties uz Eiropas Savienībā esošajiem normatīvajiem aktiem un neparedz tādu darbību, kas ir pretrunā ar vides aizsardzības likumdošanu.

6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Viens no nozīmīgākajiem vides politikas plānošanas dokumentiem, uz kuru tiek balstīta vides politika valstī Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam.

Vides politikas pamatnostādnes ir sagatavotas un tiks izmantotas, lai veidotu pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, vienlaicīgi ierobežojot kaitīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. Vides politikas pamatnostādnes ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā formulēti vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un politikas rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Ņemot vērā, ka vides un dabas jautājumi ietver ļoti plašu jautājumu spektru, Vides politikas pamatnostādnes ir veidotas piecās tematiskajās sadaļās – gaiss, ūdens, zeme, daba un klimats. Katrā sadaļā izvirzīts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai.

Vides politiku valstī veido un lēmumus, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, pieņem, ievērojot šādus vides aizsardzības principus:

- 1) ilgtspējīgas attīstības princips - sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrētas un līdzsvarotas attīstības nodrošināšana, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un vides aizsardzības prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas;
- 2) izvērtēšanas princips - jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais

rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un cilvēku veselībai.

- 3) novēršanas princips - persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- 4) piesardzības princips - ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecina uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- 5) princips „piesārņotājs maksā” - persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- 6) sabiedrības informēšanas un līdzdalības princips – institūcijas veicina sabiedrības izglītošanu un informēšanu, uzklauša un izvērtē sabiedrības viedokli ⁸.

Valsts attīstības virzieni ir definēti Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam. Stratēģija parāda valsts un sabiedrības tālākos uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi –līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot arvien jaunās iespējās.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Tieši šie globālie procesi un ar tiem saistītie izaicinājumi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

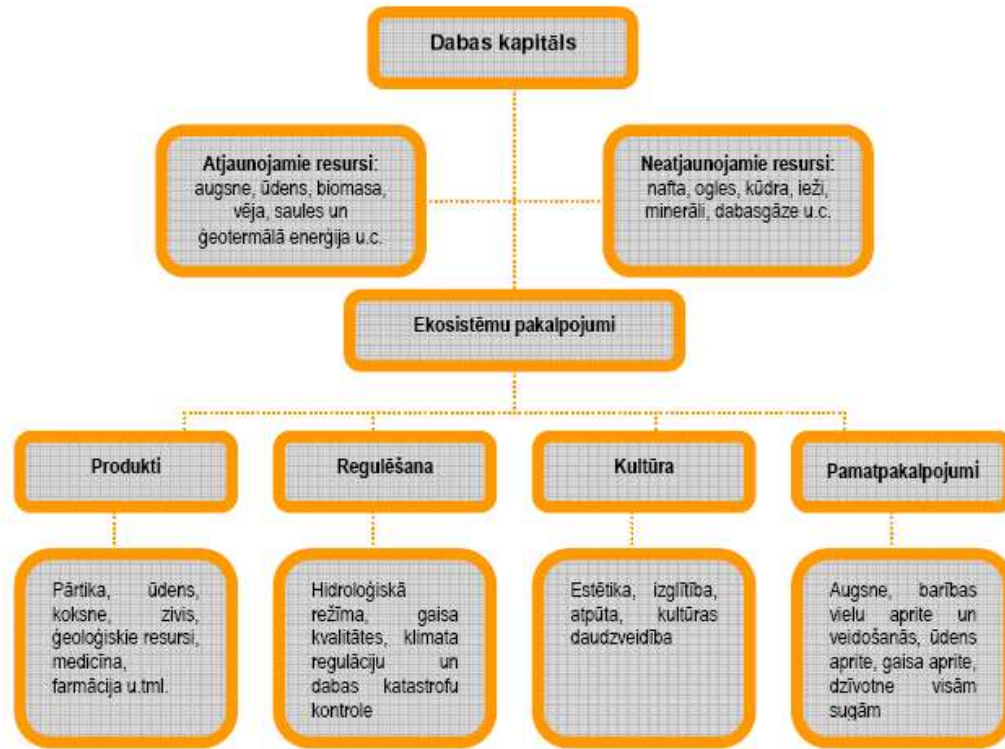
- 1) demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un novecošanās;
- 2) globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība;
- 3) darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām;
- 4) klimata pārmaiņas;
- 5) augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošība;
- 6) bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīves vides apdraudētība;
- 7) demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība;
- 8) globālās vidusšķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums;
- 9) urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

Viena no stratēģijā septiņām minētajām prioritātēm ir – Daba kā nākotnes kapitāls.

---

⁸ Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015.gadam.

6.1. att. Dabas kapitāls – resursi un pakalpojumi

Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030, 2010.gada jūnijs

Valsts līmenī ir izstrādātas vairākas programmas un plāni, kā sasniegt izvirzītos mērķus.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (1999.g.). Tās mērķi ir saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību, saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību, saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību.

Rīcības programma komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes ūdeņu piesārņojuma samazināšanai 2004. – 2020. gadam. Tās mērķis ir samazināt piesārņojumu, kas radies komunālo notekūdeņu novadīšanas dēļ, un bīstamo vielu radīto virszemes ūdeņu piesārņojumu.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012. gadam. Galvenais mērķis ir novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu.

7. Plānošanas dokumentu iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums

Kārsavas novada Teritorijas plānojumā netiek paredzēta dažādu alternatīvu scenāriju attīstība – netiek piedāvātas dažādas alternatīvas rīcības programmas. Līdz ar to, kā vienīgo alternatīvu Kārsavas novada Teritorijas plānojumam varētu uzskatīt „0” alternatīvu, kad tiek saglabāta esošā situācija. Šāda situācija ir pretrunā gan ar reģiona un pašvaldības attīstības mērķiem, gan ar starptautiskajām un nacionālajām vides aizsardzības interesēm, jo novada teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.

Teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības telpisks instruments, kurā atspoguļota pašvaldības teritorijas pašreizējā izmantošana, plānotā jeb atļautā izmantošana un aprobežojumi ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem. Pašvaldības teritorijas plānojums ir saistošs katram zemes īpašniekam, uzsākot apbūvi, saimniecisko darbību vai veicot zemes transformēšanu.

Vērtējot vides ietekmi *nulles variantā*, jāsecina, ka tiktu ierobežotas iespējas ekonomiskai attīstībai, inženiertehniskai attīstībai, tūrisma attīstībai. Šī alternatīva nav uzskatāma par optimālu, jo tādējādi:

- ✓ Nepārdomāta teritorijas attīstība, neievērojot dabas un vides aizsardzības prasības, pazeminātu dzīves kvalitāti (estētiskās vērtības, vides kvalitāti utt.) un rezultātā mazinātu arī nekustamā īpašuma vērtību;
- ✓ Notiktu nepārdomāta dzīvojamo teritoriju izveide ārpus esošās dzīvojamās apbūves teritorijas, kas savukārt apgrūtinātu inženierkomunikāciju ierīkošanu;
- ✓ Pastāv iespēja, ka ražošanas teritorijas tiktu izvietotas blakus rekreācijas un dzīvojamo ēku teritorijām, kas neizbēgami radītu paaugstinātu stresu un novestu pie dzīves vides kvalitātes pazemināšanās;
- ✓ Tiks kavēta novada ekonomiskā attīstība un sociālo problēmu risināšana.

Pašvaldībai bez Teritorijas plānojuma īstenošanas apgrūtināta būtu sekojošu uz teritorijas attīstību attiecināmu darbību saskaņošana:

- ✓ uzsākt jebkuru zemesgabalu sadalīšanu, apvienošanu vai robežu pārkārtošanu;
- ✓ izstrādāt detālos plānojumus atsevišķām teritorijas daļām;
- ✓ uzsākt būvprojektēšanu un būvniecību, kā arī esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju un restaurāciju;
- ✓ uzsākt inženierkomunikāciju, ceļu un tiltu būvniecību, veikt teritorijas labiekārtošanu.

Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ievērojot gan normatīvo aktu prasības, gan starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus. Līdz ar to tajā paredzēto darbību realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu pie nosacījuma, ka tiek realizēti 9. sadaļā aprakstītie risinājumi ietekmju samazināšanai.

8. Plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskas ietekmes uz vidi novērtējums

Šajā nodaļā ir izvērtētas Teritorijas plānojumā plānotās zemju izmantošanas, to ietekme uz vidi. Novērtējums veikts Teritorijas plānojuma detalizācijas ietvaros, pieņemot, ka visa plānotā izmantošana tiek realizēta, kā arī ņemot vērā normatīvo aktu prasības.

Ietekmes var iedalīt – tiešās un netiešās. Tiešās ietekmes var būt pozitīvas un negatīvas. Netiešās ietekmes var būt pozitīvas un negatīvas. Duāla ietekme nozīmē to, ka darbības realizācija var būt pozitīva un/vai negatīva.

Darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt: īslaicīgās un ilglaicīgās. Izvērtējot Teritorijas plānojuma darbības, par īslaicīgu ietekmi tiek uzskatīta tāda ietekme, kuras ietekme ir mazāka par 1 gadu.

Vides pārskatā tiešie un netiešie vides aspekti noteikti, izmantojot „EMAS ieviešanas rokasgrāmatu pašvaldībām Eiropas Savienībā”.

8.1.tabula

Tiešo un netiešo vides aspektu klasifikācija

Tiešo vides aspektu klasifikācija		Netiešo vides aspektu klasifikācija	
TA	Izmeši gaisā	NA	Ar produkciju vai precēm saistīti vides aspekti (dizains, projektēšana, attīstība, lietošana, preces pārvēršanās atkritumos)
TB	Notekūdeņi	NB	Kapitālinvestīcijas, aizdevumu piešķiršana un apdrošināšanas pakalpojumi
TC	Atkritumi, to novēršana, otrreizēja izmantošana, pārstrāde, transports un noglabāšana	NC	Jauni tirgi
TD	Zemes lietošana un augsnes piesārņojums	ND	Pakalpojumu portfelis, pakalpojumu veidi, pakalpojumu izvēle
TE	Dabas resursu patēriņš (enerģija, izejvielas u.tml.)	NE	Administratīvie un plānošanas lēmumi
TF	Traucēkļi (troksnis, vibrācijas, smakas, putekļi, vizuālais piesārņojums u.tml.)	NF	Produkcijas izvēle, produkcijas portfelis
TG	Transporta jautājumi	NG	Apakšuzņēmēju, līgumslēdzēju un piegādātāju vides sniegums
TH	Vides negadījumu un avāriju risks un ar tiem saistītā ietekme uz vidi, kā arī potenciālās avāriju situācijas	NH	Cits
TI	Ietekme uz biodaudzveidību		
TJ	Cits		

Plānotās izmantošanas izvērtējums

Plānotā izmantošana	Vides aspekts	Ietekme uz vidi	Piezīmes
Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju labiekārtojums	TI	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Vides prasību ievērošana, veicot darbības ĪADT, sekmēs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu
Pilsētas/ ciemu labiekārtošana, inženierinfrastruktūras attīstība	TA, TB, TC	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Apdzīvotu vietu labiekārtošana un inženierinfrastruktūras attīstība veicinās vides kvalitātes uzlabošanu
Aizsargjoslu noteikšana un aprobežojumu ievērošana tajā	TD	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Esošie vides un dabas objekti tiek pasargāti no nevēlamām darbībām
Ainaviski nozīmīgo ceļa posmu noteikšana	TD	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Tiks saglabāta ainaviskā daudzveidība
Jaunas dzīvojamās apbūves izveidošanās	TJ	Tieša, ilglaicīga, duāla	Jauna dzīvojamā apbūve tiek plānota jau esošās apbūves tuvumā, līdz ar to inženierinfrastruktūru esošajai un plānotajai apbūvei ir iespējams savienot un izmantot kopīgi, kas nepalielinās slodzi uz vidi. Jauno dzīvojamo apbūvju teritorija var attīstīties nevienmērīgi (visi zemes gabali netiek apbūvēti secīgi), tas savukārt bojās kopīgo ainavu.
Teritoriju labiekārtojums	TI	Tieša, ilglaicīga, duāla	No vienas puses – var sekmēt novada ekonomisko attīstību; no otras puses, neievērojot vides prasības, var izraisīt bioloģiskās daudzveidības un virszemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanos.
Ražošanas teritoriju attīstība	TH, NF	Netieša, ilglaicīga, duāla	Ražošanas teritoriju, piemēram, lielu

			<p>kokapstrādes uzņēmumu vai fermu būvniecība un pastāvēšana, ja tā notiek blakus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, var ietekmēt dzīvnieku un putnu migrāciju, troksnis var izraisīt traucējumus dzīvnieku, putnu orientēšanās spējās. Pirms darbības uzsākšanas vēlams konsultēties ar vides aizsardzības speciālistiem, lai minimizēto iespējamo ietekmi.</p>
Derīgo izrakteņu ieguve	TD, TE	Tieša, ilglaicīga, negatīva	<p>Derīgo izrakteņu ieguve lielās platībās atstās ilglaicīgu ietekmi uz vidi. Kūdras ieguve lielās platībās nozīmē lielu zemju nosusināšanu (uz izstrādes laiku), kā rezultātā var tikt traucēts dabiskā ūdens sistēma un meliorācija. Dolomīta ieguve ir saistīta ar lielu ūdens patēriņu, kas var samazināt ūdens daudzumu apkārtējo zemju īpašniekiem. Ūdens tiek izmantots arī ražošanas procesā, tādējādi novadot vidē daudz piesārņotu notekūdeņu. Dolomīta ieguve, spridzinot, rada gan svārstības zemes virskārtā, ko izjūt lielā attālumā, gan troksni.</p> <p>Uzsākot derīgo izrakteņu ieguvī, ir jāveic virkne dažādu darbību, jāiegūst gan Tehniskie noteikumi, gan Derīgo izrakteņu pase, gan ieguves licence; tādējādi šis</p>

			<p>process tiek vērtēts un analizēts dažādās iestādēs no dažādiem skatu punktiem, pēc iespējas minimizējot negatīvo ietekmi uz vidi.</p> <p>Jāņem vērā arī tas, ka šādu darbību uzsākšana ir saistīta ar pieprasījumu tirgū, bet darbības uzsākšanai ir nepieciešams ilgs sagatavošanās posms.</p> <p>Tādējādi, tiek izslēgta varbūtība, ka visas zemes, kur plānotā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve, tiks izmantotas tai plānotajā mērķī. Visdrīzāk derīgo izrakteņu ieguve notiks nelielā teritorijā, balstoties uz pieprasījumu un tirgus analīzi.</p>
Autoceļu infrastruktūras attīstība	TG	Netieša, ilglaicīga, duāla	<p>Var palielināt satiksmes plūsmas intensitāti atsevišķos posmos, kas palielina gaisa piesārņojumu un samazina satiksmes drošību. Savukārt ceļu seguma nomaiņa uz asfalta segumu samazina putekļu daudzumu gaisā.</p>
Jaunu ēku būvniecība	TF, TJ	Netieša, īslaicīga	<p>Šāda darbība rada salīdzinoši īsu traucējumu vidē. Galvenās problēmas ir troksnis, putekļu emisija, būvgruži, zemes bojājumi. Liela daļa šo faktoru tiek neitralizēti līdz ar darbības izbeigšanos.</p>
Mežu ieaudzēšana	TI	Tieša, ilglaicīga, duāla	<p>Samazinās bioloģiskā daudzveidība, taču palielinās meža dzīvnieku un putnu mājvietu daudzums.</p>
Novada nozīmes	TD, TI	Tieša, ilglaicīga,	Tiks apsaimniekotas lauku

lauku zemju apsaimniekošana		pozitīva	zemes, novēršos to aizaugšanu; intensīvi izmantojot zemi, saglabāsies tās vērtība.
--------------------------------	--	----------	---

Teritorijas plānojumā ir noteiktas Rūpniecības apbūves teritorijas R1, kurās galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguvei. Šīs teritorijas noteiktas ar mērķi attīstīt ieguves rūpniecību, ja tam ir ekonomiskais pamatojums. Šādas teritorijas ir noteiktas Mērdzenes un Malnavas pagastos, kā arī Goliševas pagastā – kūdras ieguvei. Ikvienu no šīm teritorijām pirms jebkuras darbības uzsākšanas ir pakļauta likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2. pielikumā noteiktajām darbībām, un pirms to uzsākšanas ir jāizstrādā Ietekmes uz vidi novērtējums, kurā detalizēti jānorāda visas paredzamās darbības un to ietekmes uz vidi. Ietekmes uz vidi novērtējumā tiks vērtēta arī pārrobežu ietekme.

Tiek norādīts, ka šobrīd nav pieprasījuma pēc tik lielu derīgo izrakteņu ieguves teritoriju izveides, jo ekonomiskā situācija ir tāda, ka nav tik liela pieprasījuma pēc derīgā izrakteņa materiāliem, kādēļ būtu nepieciešama šo jauno teritoriju apguve. Bet tā kā Teritorijas plānojums tiek izstrādāts 12 gadiem un iedzīvotāji ir izteikuši savas vēlmes un perspektīvas, Teritorijas plānojumā šīs teritorijas ir atzīmētas kā perspektīvās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas.

Šī brīža esošā izmantošana teritorijām ir mežu vai lauku zemes. Tas tiek izmantotas pēc nepieciešamības, apstrādājot lauku zemes, bet netiek izmantotas būvniecībai.

Teritorijas plānojumā lauku zemēs un meža zemēs ir atļauta bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguve. Taču plānojumā tiek norādīts, ka šī izmantošana ir atļauta tikai saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Tādējādi jebkura Lauku zemes vai Meža zemes transformācija zem derīgo izrakteņu ieguves zemēm notiek saskaņā ar likumdošanu, izvērtējot to ietekmi uz vidi.

Kopējā Teritorijas plānojuma ietekme

Izvērtējot Teritorijas plānojumu kopumā, redzams, ka tā pamatmērķis ir sabalansēt cilvēka un dabas vajadzības, veidojot ilgtspējīgu vidi ar iespējām izmantot to ilgtermiņā.

Pirms vairāku plānoto darbību īstenošanas, ir jāizvērtē to atbilstība likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kurām jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, t.sk., ietekmes uz vidi sākotnējais novērtējums.

9. Iespējamie risinājumi ietekmes uz vidi mazināšanai

Kārsavas novada Teritorijas plānojums paredz vides aizsardzības likumdošanā izvirzīto prasību ievērošanu, izstrādājot un realizējot pašvaldības attīstības plānošanas dokumentus. Vides kvalitāte ir vērtīgs resurss, kurš jāpārvalda un jāizmanto ilgtspējīgā veidā, racionāli izmantojot kultūras un dabas mantojumu.

Izstrādājot Kārsavas novada Teritorijas plānojumu, netiek paredzēts, ka, realizējot plānoto izmantošanu, tiks negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Galvenais nosacījums no ietekmes uz vidi samazināšanas viedokļa ir Eiropas Savienības un Latvijas likumdošanā izvirzīto prasību ievērošana.

Teritorijas plānojumā tiek attēlotas Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Veicot jebkādu darbību aizsargjoslās, ir jāņem vērā aprobežojumi tajās, kā arī jāvērtē plānotās darbības ietekme uz objektu – upi, ezeru, purvu.

Pašvaldība, sniedzot izziņu par atļauto izmantošanu, atsevišķos gadījumos drīkst pieprasīt papildus informāciju un papildus izpēti plānotās darbības realizēšanai.

Kārsavas novada pašvaldībai iespēju robežās ir jāīsteno videi draudzīga politika – jāpopularizē videi draudzīgs dzīves veids, jāinformē iedzīvotāji, kā saimniekot, radot pēc iespējas mazāku ietekmi uz vidi, izglītot sabiedrību vides aizsardzības jautājumos.

10. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Attiecībā uz īpašniekiem un paredzētajiem kompensēšanas pasākumiem darbojas 30.06.2005. likums „Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos”, kas stājies spēkā kopš 2006. gada 1. janvāra un nosaka zemes īpašnieku tiesības uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem valsts un pašvaldības izveidotajās aizsargājamās teritorijās, kā arī Ministru kabineta 18.07.2006. noteikumi Nr.594 „Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai”.

Saskaņā ar 02.03.1993. likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pantu:

- 1) Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem;
- 2) Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai;
- 3) Ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (*Natura 2000*) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs.

Izstrādājot Kārsavas novada Teritorijas plānojumu, NATURA 2000 teritorijās vai to apkārtnē netiek plānotas tādas darbības, kam būtu nepieciešami kompensējošie pasākumi.

11. Iespējamā pārrobežu ietekme

Vides pārskata izstrādes laikā nav konstatētas iespējamās būtiskas pārrobežu ietekmes, kas rastos Teritorijas plānojuma ieviešanas laikā.

Kārsavas novadā esošās upes ietilpst Veļikajas baseinā, tek Krievijas Federācijas virzienā, taču saimnieciskā darbība Kārsavas novada teritorijā nerada draudus pārrobežu piesārņojumam. Īstenojot Teritorijas plānojumu, nav plānotas lielas Ražošanas teritorijas, kas varētu radīt pārrobežu ūdeņu piesārņojumu. Vienīgais izņēmums ir plānotās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, taču jāņem vērā, ka derīgo izrakteņu ieguvi regulē virkne normatīvo aktu, kas nosaka diezgan stingras prasības ieguves uzsākšanai. Lieliem (virs 5 ha vai kūdrai virs 25 ha) plānotiem karjeriem tiek piemērota sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kurā tiek izvērtēta plānotā darbība, tās ietekme uz vidi.

Ja Teritorijas plānojuma darbības laikā tiks plānota nozīmīga rūpniecības uzņēmuma būve, tad jāņem vērā, ka likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. pielikumā ir norādītas darbības, kuriem ir jāveic ietekmes uz vidi izvērtējums un 2. pielikumā ir norādītas darbības, kurām nepieciešams veikt sākotnējo izvērtējumu. Saskaņā ar šo likumu tiks izvērtētas paredzētās darbības ietekmes uz apkārtējo vidi (paredzētās darbības izraisītās tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī floru, faunu, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību), un uz blakus teritorijām. Visticamāk netiks realizēta to ražošanas uzņēmumu, par kuriem pēc Ietekmes uz vidi procedūras veikšanas tiks konstatēts, ka to darbība var radīt būtiskas pārrobežu ietekmes, būvniecība.

Teritorijas plānojuma īstenošanas saistītās ietekmes uz vides kvalitāti un vides resursiem ārpus Latvijas Republikas teritorijas – nav sagaidāmas tiešas un būtiskas negatīvas ietekmes.

12. Stratēģiskā novērtējuma veikšanas apraksts

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļas prasībām un saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumu Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” nosacījumiem.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts, ņemot vērā Teritorijas plānojumā iekļauto informāciju – esošās informācijas apraksts, novada plānotā zemes izmantošana, ilgtermiņa prioritātes, pasākumi; starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus un normatīvo aktu prasības.

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums tika gatavots paralēli Kārsavas novada Teritorijas plānojuma izstrādei, lai novērstu šajā dokumentā paredzamo pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu iespējamo negatīvo ietekmju novērtējuma iestrādi Teritorijas plānojumā. Vides pārskats tika sagatavots, balstoties uz izstrādāto Kārsavas novada Teritorijas plānojuma 1.redakciju. Sagatavojot Vides pārskatu, tika iesaistīta arī sabiedrība (tika organizēta sabiedriskā apspriešana un noteikti sabiedriskās apspriešanas termiņi ar pieejamiem materiāliem)

Izmantotās metodes:

- 1) Tika analizēta esošā situācija un attīstības tendences un Kārsavas novada plānotā izmantošana;
- 2) Analizētas ietekmes uz vidi (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās, summārās);
- 3) Analizēts tika, pamatojoties uz Teritorijas plānojumā ietverto informāciju par dabas apstākļiem, gaisa, ūdens kvalitāti, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi;
- 4) Tika analizēts Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns, tā mērķi, rīcības, priekšlikumi, salīdzināts ar pašvaldības izvirzītajiem attīstības mērķiem un uzdevumiem, rīcības programmu;
- 5) Plānoto izmaiņu novērtējums un iespējamā ietekme;
- 6) Organizēta sabiedriskā apspriešana un sanāksme;
- 7) Teritorijas apsekošana dabā.

Galvenā problēma, ar ko izstrādātāji saskārās, ir tā, ka informācija neatrodas vienuviet un, lai iegūtu informāciju par kādu objektu, ir jāapzina vairāki informācijas avoti, kas bieži vien sniedz dažādus un pretrunīgus datus.

Turpmākajā attīstības plānošanas procesā vēlams uzkrāt plaša spektra informāciju par Kārsavas novada administratīvo teritoriju.

13. Paredzētie pasākumi Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

Lai sekotu Teritorijas plānojuma ieviešanas gaitai, ir regulāri jāveic dokumenta ieviešanas monitorings.

Monitorings ir instruments, lai konstatētu plānošanas dokumenta ieviešanas ietekmi uz attīstību, t.sk. vidi, lai savlaicīgi novērstu konkrētu pasākumu ieviešanas negatīvās sekas, un, ja nepieciešams, pieņemtu atbilstošus lēmumus.

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama.

Par Teritorijas plānojuma uzraudzību atbildīgā institūcija ir Kārsavas novada pašvaldības Attīstības nodaļa.

Likums "Par vides aizsardzību" definē, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei.

Valsts vides monitoringa programma ir apstiprināta ar Vides ministra 2010. gada 19. aprīļa rīkojumu Nr. 121 „Par vides monitoringa programmu”. Vides monitoringa programma iedalīta četrās programmās:

- ✓ Gaisa monitoringa programma;
- ✓ Ūdeņu monitoringa programma;
- ✓ Zemes monitoringa programma;
- ✓ Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Ieteicamie plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes novērtējuma indikatori ir pieejami metodiskajā materiālā „Plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējums (Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings)”, kas atrodams Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā.

Lai konstatētu Kārsavas novada Teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam īstenošanas radīto ietekmi uz vidi, jāveic plānošanas dokumenta realizācijas novērtējums un 2017. un 2023. gadā jāizstrādā monitoringa ziņojums, kas jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojā.

Kopsavilkums

Vides pārskats sagatavots, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļas prasībām un saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” nosacījumiem.

Vides pārskatā izvērtēta Kārsavas novada Teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi.

Vides pārskatā sniegts pārskats par nacionālajiem un starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem, sniegts esošais vides stāvokļa apraksts Kārsavas novada teritorijā, raksturotas galvenās vides problēmas, būtiskākie vidi piesārņojošie objekti. Pārskatā sniegts īss plānošanas dokumenta raksturojums, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras raksturojums. Vides pārskatā izvērtētas plānotās darbības un to ietekme uz vidi, raksturoti pasākumi monitoringa nodrošināšanai. Vides pārskatā izvērtēta plānotā zemes izmantošana.

Izstrādājot Vides pārskatu, tiek iesaistīta sabiedrība, nosakot Vides pārskata 1. redakcijas sabiedrisko apspriešanu, kas notiek paralēli ar Teritorijas plānojuma sabiedrisko apspriešanu.

Izstrādājot Teritorijas plānojumu, ir savākta un apkopota plaša informācija, kas raksturo Kārsavas novada ekonomisko, sociālo un vides stāvokli.

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums tika gatavots paralēli Kārsavas novada Teritorijas plānojuma izstrādei, lai novērstu šajā dokumentā paredzamo pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu iespējamo negatīvo ietekmju novērtējuma iestrādi Teritorijas plānojumā.

Izmantotās metodes:

- 1) Tika analizēta esošā situācija un attīstības tendences un Kārsavas novada plānotā izmantošana;
- 2) Analizētas ietekmes uz vidi (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās, summārās);
- 3) Analizēts tika pamatojoties uz Teritorijas plānojumā ietverto informāciju par dabas apstākļiem, gaisa, ūdens kvalitāti, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi;
- 4) Tika analizēts Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns, tā mērķi, rīcības, priekšlikumi, salīdzināts ar pašvaldības izvirzītajiem attīstības mērķiem un uzdevumiem, rīcības programmu;
- 5) Plānoto izmaiņu novērtējums un iespējamā ietekme;
- 6) Organizēta sabiedriskā apspriešana un sanāksme;
- 7) Teritorijas apsekošana dabā.

Galvenā problēma, ar ko izstrādātāji saskārās, ir tā, ka informācija neatrodas vienuviet un, lai iegūtu informāciju par kādu objektu, ir jāapzina vairāki informācijas avoti.

Lai konstatētu Kārsavas novada Teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam īstenošanas radīto ietekmi uz vidi, jāveic plānošanas dokumenta realizācijas novērtējums un 2017. un 2023. gadā jāizstrādā monitoringa ziņojums, kas jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojā.

Kopumā jāsecina, ka Kārsavas novada Teritorijas plānojums nav pretrunā ar dabas aizsardzības normatīviem un tā mērķi atbilst starptautiskajiem un nacionālajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem. Tā realizācija neradīs būtisku ietekmi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām un ciemu teritorijām.

Literatūra un informācijas avoti

Normatīvie akti

- 1) Vides politikas pamatnostādnes 2009. -2015.gadam;
- 2) 02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām";
- 3) 14.10.1998. likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”;
- 4) 15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem”;
- 5) 09.03.1999. MK noteikumi Nr.83 "Noteikumi par dabas parkiem”;
- 6) 20.03.2001. MK noteikumi Nr.131 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”;
- 7) 17.04.2001. MK noteikumi Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”;
- 8) 23.03.2004. MK noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”;
- 9) 22.11.2005. MK noteikumi Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām”;
- 10) 22.05.2007. MK noteikumi Nr.333 "Dabas parka "Numernes valnis" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- 11) 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”;
- 12) 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Plānošanas dokumenti

- 1) Kārsavas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam;
- 2) Kārsavas pilsētas teritorijas plānojums, 29.08.2007.;
- 3) Mērdzenes pagasta teritorijas plānojums, 19.04.2006., 31.03.2008. un 04.11.2008.;
- 4) Mežvidu pagasta teritorijas plānojums, 18.12.2006.;
- 5) Malnavas pagasta teritorijas plānojums, 27.06.2006. un 12.08.2008.;
- 6) Goliševas pagasta teritorijas plānojums, 28.06.2006.;
- 7) Salnavas pagasta teritorijas plānojums, 27.06.2006.;
- 8) Kārsavas novada Teritorijas plānojums 2012.-2024.gadam, 1.redakcija

Iestāžu sniegtie dati

- 1) Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes dati.

Iestāžu mājas lapas

- 1) Dabas aizsardzības pārvalde – www.daba.gov.lv;
- 2) Ezeru datu bāze – www.ezeri.lv;
- 3) Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas datu bāzes – www.meteo.lv un www.vgd.gov.lv;
- 4) Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija – www.mantojums.lv;
- 5) Vides pārraudzības valsts birojs – www.vpvb.gov.lv.

Pielikumi

Pielikumu saraksts

- 1.pielikums - C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi, tabula
- 2.pielikums - Potenciāli piesārņotas vietas Kārsavas novadā, tabula

C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi

N.p.k.	Iestāde	Darbības veids	Izsniegšanas datums
1.	SIA „Mežs auto VV” Zariņi, Salnavas pag.	Kokapstrādes iekārta	15.07.2003.
2.	SIA „Mežs auto VV” Mežiņi, Salnavas pag.	Kokapstrādes iekārta	15.07.2003.
3.	SIA „RusLatNafta” Šosejas iela 5a, Kārsava	Degvielas uzpildes stacija	13.06.2003.
4.	Pudinavas pamatskola Mērdzenes pagasts	Sadedzināšanas iekārta	24.11.2003.
5.	SIA „PASSIM” Malnavas pag.	Degvielas uzpildes stacija, gāzes uzpildes stacija	25.11.2003.
6.	z/s „Zaļmuiža” Pudinava, Mērdzenes pag.	Kokapstrādes iekārta	02.12.2003.
7.	Mežvidu pagasta padome Mežvidi, Mežvidu pagasts	Sadedzināšanas iekārta	10.12.2003.
8.	Mežvidu pagasta padome 2.Mežvidu pamatskola	Sadedzināšanas iekārta	10.12.2003.
9.	Valsts robežapsardzes Ludzas pārvaldes Aizgāršas robežapsardzības nodaļa Goliševa, Goliševas pag.	Degvielas uzpildes stacija, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	18.12.2003.
10.	Valsts robežapsardzes Ludzas pārvaldes Kārsavas I kategorijas Dzelzceļa robežkontroles punkts Bozova, Malnavas pag.	Sadedzināšanas iekārta, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	18.12.2003.
11.	Salnavas pagasta padome Salnava, Salnavas pag.	Sadedzināšanas iekārta	12.03.2004.
12.	z/s „Lūsēni” Jaunivanova, Mežvidu pag.	Kokapstrādes iekārta	31.05.2004.
13.	z/s „Bērziņi” Lepstes, Mežvidu pag.	Kokapstrādes iekārta	29.10.2004.
14.	a/s „Ludzs MRS” Bozova, Salnavas pag.	Kokapstrādes iekārta	26.10.2004.
15.	a/s „Ludzas MRS” Mērdzene, Mērdzenes pag.	Kokapstrādes iekārta	26.10.2004.
16.	SIA „Salnava” Bļāši, Salnavas pag.	Kokapstrādes iekārta	13.12.2004.
17.	SIA „Kārsavas slimnīca” Vienības iela 52, Kārsava	Sadedzināšanas iekārta	24.05.2005.
18.	Marija Vizule Puškina iela 34-2, Kārsava	Sadedzināšanas iekārta	20.06.2005.

19.	z/s „Albertēni” Malnavas pag.	Dzīvnieku novietne	09.12.2005.
20.	SIA „Kārsavas namsaimnieks” Vienības iela 53, Kārsava	Sadedzināšanas iekārta	19.12.2005.
21.	SIA „Kārsavas namsaimnieks” Vienības iela 49, Kārsava	Sadedzināšanas iekārta	19.12.2005.
22.	Māris Piliens Raiņa iela 2a, Kārsava	Notekūdeņu attīrīšana siekārtas	02.02.2006.
23.	SIA „Niktransports” Raiņa iela 2a, Kārsava	Remontdarbnīcas	22.02.2006.
24.	SIA „Kārsavas namsaimnieks” Skolas iela 3, Kārsava	Sadedzināšanas iekārta	15.09.2006.
25.	z/s „Upmalas” Mežvidu pag.	Dzīvnieku nometne	19.10.2006.
26.	SIA „Salnava” Salnava, Salnavas pag.	Kokapstrādes iekārta, sadedzināšanas iekārta	09.11.2006.
27.	z/ „Bērzi” Meitri, Malnavas pag.	Dzīvnieku nometne	05.12.2006.
28.	SIA „Kvēlogle” Puškina 51, Kārsava	Kurināmā ražošana no koksnes	27.12.2006.
29.	a/s „Virši A” Malnavas pag.	Degvielas uzpildes stacija, gāzes uzpildes stacija	09.01.2007.
30.	z/s „Lūsēni” Soboļeva, Mežvidu pag.	Kokapstrādes iekārta, Kurināmā ražošana no koksnes	11.09.2007.
31.	SIA „Kārsavas namsaimnieks” Vienības iela 49c, Kārsava	Sadedzināšanas iekārta	15.10.2007.
32.	Jāzeps Paulāns, z/s „Graudi” Mičuri, Salnavas pag.	Kurināmā ražošana no koksnes	20.10.2009.
33.	Kārsavas novada pašvaldība Mērdzenes pamatskola Mērdzenes pag.	Sadedzināšanas iekārta	09.06.2010.
34.	SIA „Ekobriketes” Malnavas 47, Kārsava	Sadedzināšanas iekārta, Kurināmā ražošana no koksnes	03.01.2011.

Avots: Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvaldes informācija, 17.06.2011.

Potenciāli piesārņotas vietas Kārsavas novadā

Administratīvā teritorija	Vietas nosaukums	Piesārņojošā darbība	Reģistrācijas numurs	Darbības laiks
Mežvidu pagasts	Minerrālmēslu noliktava Stībrenīkos	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68708/2922	10-30 gadi
Mežvidu pagasts	Annasmuižas cūku ferma	Cūku audzēšana	68708/2921	10-30 gadi
Mežvidu pagasts	Ķimikāliju noliktava Annasmuižā	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68708/2920	10-30 gadi
Mežvidu pagasts	Motoru cūku ferma	Cūku audzēšana	68708/2919	10-30 gadi
Mežvidu pagasts	Jakulinska liellopu ferma	Liellopu audzēšana, piena lopkopība	68708/2918	10-30 gadi
Mežvidu pagasts	k.s. „Zemīte” DUS	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	68708/2917	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Salnavas mehāniskās darbnīcas	Automobiļu tehniskā apkope un remonts	68948/2955	30-50 gadi
Salnavas pagasts	Salnavas degvielas uzpildes punkts	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	68948/2954	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Bļašu atkritumu izgāztuve	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	68948/2953	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Sviļovas izgāztuve	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	68948/2952	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Zobļovas ferma	Liellopu audzēšana, pienu lopkopība	68948/2951	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Ruskulovas minerālmēslu noliktava	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68948/2950	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Salnavas ķimikāliju noliktava	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68948/2949	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Salas ķimikāliju noliktava	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68948/2948	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Krampiņu ferma	Liellopu audzēšana, pienu lopkopība	68948/2947	10-30 gadi
Salnavas pagasts	Vareiku ferma	Liellopu audzēšana, pienu lopkopība	68948/2946	10-30 gadi
Mērdzenes pagasts	Z/S Lūsēni, Gateris–3	Kokapstrāde	68728/4554	n.d.
Mērdzenes pagasts	Mehāniskais sektors Šalajos	Automobiļu tehniskā apkope un remonts	68728/2915	10-30 gadi
Mērdzenes pagasts	DUS Mihalovā	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	68728/2914	10-30 gadi
Mērdzenes pagasts	Baranovas govju ferma	Liellopu audzēšana, piena lopkopība	68728/2913	10-30 gadi

Mērdzenes pagasts	Minerālmēslu noliktava	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68728/2912	10-30 gadi
Mērdzenes pagasts	Graudu kalte	Lauksaimnieciskie pakalpojumi	68728/2916	10-30 gadi
Mērdzenes pagasts	SIA Nastonex cūku ferma Pudinovā	Cūku audzēšanas	68728/2911	10-30 gadi
Goliševas pagasts	Daņikovas ķimikāliju noliktava	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68548/2986	13 gadi (1987. – 2000.)
Goliševas pagasts	Lopu kapsēta Zaharos	Atkritumu savākšana un apstrāde	68548/2985	17 gadi (1977. – 1994.)
Goliševas pagasts	Doņikovas minerālmēslu novietne	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68548/2984	10-30 gadi
Goliševas pagasts	Daņikovas DUS	Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	68548/2983	31 gadi (1965. – 1996.)
Goliševas pagasts	Dzīvnīeku kapsēta Nivjos	Atkritumu savākšana un apstrāde	68548/2982	34 gadi (no 1970.)
Goliševas pagasts	Zaharu cūku ferma	Cūku audzēšana	68548/2981	26 gadi (1970. – 1996.)
Goliševas pagasts	Pobojkovas atkritumu izgāztuve	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	68548/2980	11 gadi (1991. – 2002.)
Malnavas pagasts	Malnavas koledža, Sadedzināšanas iekārta	Tvaika un karstā ūdens piegāde	68688/4750	n.d.
Malnavas pagasts	Lemešovas katlu māja	Tvaika un karstā ūdens piegāde	68688/2910	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Zeļčovas izgāztuve	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	68688/2909	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Malnavas atkritumu izgāztuve	Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrīšana	68688/2908	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Lopu kapsēta Grīvās	Atkritumu savākšana un apstrāde	68688/2907	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Naftas produktu noliktava Čāvos	Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	68688/2906	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Soldona mehāniskais sektors	Automobiļu tehniskā apkope un remonts	68688/2905	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Lemešovas mehāniskais sektors	Automobiļa tehniskā apkope un remonts	68688/2904	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Novoselku mehāniskais sektors	Automobiļa tehniskā apkope un remonts	68688/2903	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Malnavas mehāniskais sektors	Automobiļa tehniskā apkope un remonts	68688/2902	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Mehāniskais sektors Nesteros	Automobiļa tehniskā apkope un remonts	68688/2901	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Minerālmēslu noliktava Bozovā	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68688/2900	10-30 gadi

Malnavas pagasts	Malnavas ķimikāliju noliktava	Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	68688/2899	10-30 gadi
Malnavas pagasts	Grebņevas cūku komplekss	Cūku audzēšana	68688/2898	30-50 gadi
Malnavas pagasts	Ziblas liellopu ferma	Liellopu audzēšana, piena lopkopība	68688/2897	10-30 gadi
Kārsavas pilsēta	Kaņģevska tūrms	Augkopība un lopkopība (jauktā saimniecība)	68095/3005	10-30 gadi
Kārsavas pilsēta	Auto apkalpes stacija	Automobiļu tehniskā apkope un remonts	68095/3004	30-50 gadi
Kārsavas pilsēta	SIA „Ritms”	Koka zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	68095/3003	30 gadi (kopš 1974.)
Kārsavas pilsēta	Katlu māja Vienības ielā	Tvaika un karstā ūdens padeve	68095/3002	21gadi (no 1984.)
Kārsavas pilsēta	Stacijas iela 38b	Tvaika un karstā ūdens padeve	68095/3001	20 gadi (no 1984.)
Kārsavas pilsēta	AS „Rebir RSEZ”	Elektriskās un mehāniskās piedziņas rokas darbarīku ražošana	68095/3000	15 gadi (1989. – 2004.)
Kārsavas pilsēta	Katlu māja Skolas ielā	Tvaika un karstā ūdens piegāde	68095/2999	21 gadi (no 1984.)

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 28.06.2011